

1958

2008

J V M A M J J A S O N D
| | | | | | | | | | |

58
08

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
 EUROPAISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
 EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA
 PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
 EUROPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
 PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
 EUROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
 EUROPAPARLAMENTET

Jäädvustused Euroopa Parlamendi endiste presidentide tegevusest

ЕВРОПЕЙСКИ ПАР
EVROPSKÝ
EUROOPA PARL

EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EUROPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EUROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EURÓPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

ISBN 978-92-823-2452-3

5808

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA ĦEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EUROPÄI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EVROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

Euroopa Parlamendi presidendi
Hans-Gert PÖTTERINGi eessõna

1958. aasta 19. märtsi ja 2008. aasta 19. märtsi vahele mahub 50 aastat, mis Euroopa Parlamendi jaoks tähistavad ajavahemikku, mida kujundasid paljud ajaloolised sündmused ja arengud, mis on Euroopa kodanike elu tuntavalt mõjutanud. Keskse tähtsusega ajahetk oli seejuures 1979. aasta juuni, mil toimusid Euroopa Parlamendi esimesed otsevalimised.

„Euroopa parlamentaarse assamblee“ avaistungist Strasbourgis 19. märtsil 1958. aastal möödus 21 aastat, enne kui Euroopa Parlament esimest korda otse valiti ning kodanikud said avaldada mõju Euroopa tasandil. Mõiste „kodanike Euroopa“ sai sellega sisulise tähenduse.

Siinkohal ei ole mõtet teha kokkuvõtet tervest Euroopa Parlamendi ajaloost, ka ei ole siin otstarbekas kirjeldada üksikasjalikult parlamendi volituste arengut. Euroopa Parlamendi 50. aastapäeva puhul käsitletakse nimetatud teemasid teistes kirjutistes.

Käesolevas trükises annavad Euroopa Parlamendi endised presidendid, kelle meenutused ulatuvad tagasi 1977. aastasse, lugejale ülevaate institutsiooni ajaloost, manades tollaste sündmuste tunnistajatena selle elavalt lugeja silme ette.

1958. aastal esindasid 142 parlamendiliiget kuue Euroopa Ühenduse asutajariigi 168 miljonit kodanikku. Pärast Euroopa Parlamendi järgmisi valimisi 2009. aasta juunis esindavad 751 parlamendiliiget nüüd juba 27 liikmesriigi umbes 500 miljonit elanikku!

Euroopa Parlamendi praeguse presidendina seisan ühes reas oma eelkäijatega. Oma tööd selles ametis, kuhu olen alates 16. jaanuarist 2007. aastal valitud kaheks ja pooleks aastaks, mõistangi oma eelkäijate töö pideva jätkamisena. Igaüks neist töötas oma ametiajal selle nimel, et anda Euroopa Parlamendile ja seega ühtlasi Euroopa kodanikele Euroopa otsustusprotsessis rohkem kaalu, mõjuvõimu ja kaasrääkimisõigust. Üritaksin siinkohal välja tuua läbivat joont parlamendi arengus ja kirjeldada omadusi, mis teevad selle institutsiooni ainulaadseks nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil. Kuid mingem alustuseks ajas tagasi.

Milleks üldse on Euroopa Parlamenti vaja? Parlament esindab kodanikke, kes elavad ühe katuse all meie ühises majas, praeguses Euroopa Liidus, ning annab Euroopas nende häälele kaalu ja mõjuvõimu.

Kui noorele põlvkonnale võivadki Euroopa Liidu asutajate eesmärgid tunduda praegu kauged ja võõrad, peaksime neid siiski täna meenutama, sest need on endiselt aktuaalsed. Pärast Teist maailmasõda otsustasid suured visionäärid teha lõpu vennatapusõdade koledustele, mis olid tekitanud vastastikuse vaenu õhustiku ning viinud Euroopa maailmajao hukatusse. „Ei iialgi enam!“ kõlas seepärast nende üleskutse. Selles tuli aga ajaloost õppida.

Kuidas see teoks sai? Kõigepealt riikide söe- ja terasetööstuse ühendamise, ehk teisisõnu selle tõttu, et majanduslikke ressursse õpiti üheskoos haldama, õpiti koos elama ning külma sõja ajal ühist tulevikku kujundama.

Milliseid samme astuti? Kuus asutajariiki¹ löid institutsioonid 18. aprillil 1951. aastal allkirjastatud Euroopa Söe- ja Terasetööstuse (ESTÜ) asutamislepingu rakendamiseks. Täidesaatev võim anti ülemametele.

1. Kuus asutajariiki olid Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg ja Madalmaad.

Ülemamet konsulteeris ESTÜ ühisassambleega, mis koosnes liikmesriikide parlamentide esindajatest.

Parlamendiliikmed said väga ruttu aru, et mistahes viivitus Euroopa projekti arengus tooks kaasa suurt kahju ning poliitilise liidu suunas tuleb liikuda kiiremini ja kaugemale. Nad aiasid seega ette hilisemaid arenguid ning kuigi neil ei õnnestunud oma eesmärki saavutada, algatasid nad siiski reformiliikumise.

Võime ajas ette näha ning soov viia ellu Euroopa unelm lähtusid rahu, demokraatia ja taasleitud vabaduse kinnistamisest ning püüdlustest tagada Euroopa kodanike heaolu. Samas ei tohtinud unustada ka Kesk- ja Ida-Euroopa naaberrahvaid, kes ei olnud vabad. Vabadus on meie ühiste väärtuste vundament, millele Euroopa Parlamendi poliitika on alati toetunud.

Saksamaa kantsler Konrad Adenauer, kes oli toona Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja, märkas ruttu Euroopa Parlamendi arengupotentsiaali. 12. septembril 1952. aastal teatas ta: „Parlamendi iseloomustab eelkõige suur dünaamilisus. Teie assamblee püüdleb selle poole – ning see on parlamentaarsele tööle omane –, et julgelt edasi minna. Oleme seisukohal, et parlamendi dünaamika on hädavajalik.“ Selle suure eurooplase sõnad on ka tänasel päeval aktuaalsed.

Ruttu sai selgeks, et ESTÜ võimalused uue aja väljakutsetega toimetulekuks olid piiratud. Seepärast allkirjastasid kuus asutajaliiget 25. märtsil 1957. aastal Roomas Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamislepingu. Ühisassambleest sai Euroopa Parlamentaarne Assamblee, mis oli ühtaegu kolme ühenduse ainus assamblee. Ta tuli esimest korda kokku 19. märtsil 1958. aastal ning tal oli üksnes nõuandev roll.

Euroopa Parlamentaarse Assamblee esimene president oli Robert Schuman. Ühes kõnes kinnitas ta Euroopa Parlamendi tahet kujundada „ühise mõtlemise“ kultuuri, mida ta kirjeldas järgmiselt: „Fraktsioonide tekkimine võimaldas ühisassambleel juba esimestest istungitest peale kujundada Euroopa ühtekuuluvustunnet, mis seisab kõrgemal rahvuslikest huvidest.”

Fraktsioonid² on Euroopa Parlamendi ja selle arengu tähtsaimad mõjutajad. Tõsiasi, et täiskogul ei olnud esindatud riikide delegatsioonid, aitas oluliselt kaasa Euroopa vaimu väljakujunemisele, kõigist rahvuslikest eripäradest hoolimata konstruktiivsele arutelule ning

püüdlustele saavutada kompromissi, mis pidi olema süntees rahvuslikest ja Euroopa huvidest.

Georges Spénale, kes oli Euroopa Parlamendi president aastatel 1975–1977, on selle arengu märkimisväärsel viisil kokku võtnud. Euroopa integratsioonist kõneledes ütles ta järgmist: „Üks mõttekäik ütleb, et eeskätt tuleb teenida inimesi ning alles seejärel kodumaad, teine mõttekäik aga, et kodumaa teenimine on inimeste teenimisest tähtsam. Minu arvates ühendab Euroopa teenimine need kaks mõtteviisi, kuna Euroopat teenides teenitakse võrdselt nii inimesi kui ka isamaad.”

Parlamendi töö keskpunktis on alati olnud püüd saavutada püsiv tasakaal. See kehtib eelkõige Euroopa väärtuste³ kaitse ning sisemise konsolideerumise ja välise toetuse vahelise tasakaalu puhul.

Juba 1958. aastal kinnitas Euroopa Parlament, et võitlus inimõiguste eest on üleüldine ja aimas nii ette Euroopa Liidu tulevast poliitilist suunda, andis liidule tähtsaid impulsse ning väljus ühenduste üksnes majanduslikest raamidest.

2. Vt brošüüri „Fraktsioonid“.

3. Vt brošüüri „Väärtused“.

Just selles vaimus väljendas parlament solidaarsust nende Euroopa rahvastega, kes olid sunnitud elama diktatuuri all. Seetõttu mõistis parlament 1961. aasta augustis hukka Berliini müüri ehitamise.

Samuti toetas parlament Kesk- ja Ida-Euroopa rahvaid nende vabadusvõitluses ning dramaatilistes sündmustes, mis leidsid aset nõukogude mõjusfääri kuulunud riikides kuni Berliini müüri langemiseni 1989. aastal. Parlament toetas täielikult ka demokraatlike liikumisi Hispaanias, Portugalis ja Kreekas ning andis neile lootust.

Alates 1988. aastast annab Euroopa Parlament välja Sahharovi-nimelist mõttevabaduse auhinda. Kõik laureaadid, nagu Nelson Mandela, Aleksander Dubček, Aung San Suu Kyi või Aleksandr Milinkevitš, on hinnanud parlamendi toetust nende vabadusvõitlusele.

Euroopa Parlament on paljude aastate jooksul pidevalt korranud, et kõikidesse Euroopa Ühenduse ja hiljem Euroopa Liidu koostöölepingutesse kolmandate riikidega tuleb lisada inimõiguste klausel.

Ka Euroopa Liidu sees tegutses Euroopa Parlament erinevates valdkondades, näiteks võitluses rassismi, ksenofoobia ja antisemitismi vastu, isikuvabadusi

austavas terrorismivastases võitluses ning võitluses soolise võrdõiguslikkuse eest. Kõikide nimetatud püüdluste eesmärk oli kaitsta ja tugevdada põhiõigusi. Euroopa Parlamendi survele on nendes valdkondades palju saavutatud. Nii lisati Lissaboni lepingusse 2007. aasta oktoobris põhiõiguste harta, mis tagab Euroopa kodanike kaitse. Harta on võrdselt siduv liikmesriikidele ja institutsioonidele, v.a Ühendkuningriigile ja Poolale. Euroopa Parlamendi president, Euroopa Komisjoni president ja Euroopa Ülemkogu eesistuja kuulutasid põhiõiguste harta 12. detsembril 2007. aastal Strasbourgis pidulikult välja ning kirjutasid sellele alla. Lissaboni lepinguga muutub põhiõiguste harta õiguslikult siduvaks.

Püüdlused saavutada tasakaalu ilmnevad ka Euroopa Parlamendi taotlustes laiendada oma volitusi. Volitused ei ole eesmärk omaette, vaid peavad teenima kodanike heaolu.

Nagu inimõiguste puhul, nii aimas Euroopa Parlament ka volituste puhul sündmuste käiku ette ning püüdes tasakaalu saavutamise poole rahvusliku ja Euroopa Liidu lähenemisviisi vahel.

Eelarve valdkonnas oli Euroopa Parlamendil võimalik oma volitusi sammhaaval suurendada. Juba 1958.

aastal juhtis ta tähelepanu „demokraatiadefitsiidile“, kuna liikmesriigid otsustasid Euroopa Liidu eelarve üle, ilma et nad oleks kaasanud riikide parlamente.

Pärast pikka ja rasket võitlust sai Euroopa Parlamendist 1970. aastate keskel nõukogu kõrval eelarvepädev institutsioon. Parlament järgib kaljukindlalt põhimõtet, et Euroopa Liidul peab oma eesmärkide saavutamiseks olema piisavalt rahalisi vahendeid. Selle saavutamiseks on parlament kasutanud kõiki võimalusi: näiteks 1980. aastal lükkas ta esimest korda ühenduse eelarve tagasi.

Algselt rahastati eelarvest peamiselt ühist põllumajanduspoliitikat. Nii püüti tagada Euroopa Ühenduse põllumajanduse iseseisvus ja sõltumatus. Samahaaval suutis Euroopa Parlament saavutada selle, et rahalisi vahendeid teiste valdkondade tarvis eraldataks riikidele ja piirkondadele solidaarsuse põhimõtte alusel. Sellele põhimõttele jäi parlament kindlaks ka ühinemisläbirääkimistel kümne liikmesriigiga, kes astusid Euroopa Liitu 2004. aasta mais. Euroopa Liit pidi saama vajalikud rahalised vahendid, et laieneda õnnestuks. Ilma rahalise solidaarsuseta ei ole edukas areng võimalik ning olemasolevaid erinevusi ei saa tasandada.

Täna seisab Euroopa Parlament hea selle eest, et liidu eelarve⁴ oleks koostatud nii, et oleks võimalik toime tulla aktuaalsete väljakutsetega. Keskkonnakaitse ja eelkõige võitlus kliimamuutuste vastu, uute tehnoloogiate arendamine ning teadmiste laia juurdepääsu tagamine võimaldavad ELil täita rahvusvahelisi kohustusi.

Euroopa Parlament on kasutanud oma eelarvepädevust hoovana, et suurendada erinevates üksikriikides järenevates lepingutes õigusloomega seotud volitusi.⁵

Kui 1958. aastal oli parlamendil üksnes nõuandev roll, siis Lissaboni lepingu jõustumisega saab ta nõukoguga samaväärsed seadusandja volitused praktiliselt kogu õigusloome ulatuses.

Euroopa Parlament kasutab oma õigusloomega seotud volitusi selleks, et kodanike igapäevaelu lihtsamaks teha. Seda eesmärki silmas pidades on vastu võetud paljud otsused. Tahaksin siinkohal välja tuua need, millel on suurim sümboolne tähendus, näiteks sissetulevate ja väljaminevate mobiiltelefonikõnede

4. 2008. aastal on ühenduse eelarve suurus 129 miljardit eurot, see moodustab 1,03% Euroopa Liidu rahvamajanduse kogutoodangust.

5. Vt lisa toodud tabelit.

hinna langetamine välismaal, „musta nimekirja“ koostamine lennufirmadest, mis ei vasta nõutavatele ohutusstandarditele ning ei tohi seetõttu ELi õhuruumi kasutada, või vähki tekitavate ainete keelustamine mänguasjades.

Pärast 2004. aasta laienemist on EL täiesti uues olukorras, seda ka õigusloome seisukohast. Nõukogus on järjest keerulisem saavutada 27 liikmesriiki rahuldavat kompromissi.

Eriti tuli see ilmsiks kahe tähtsa ettepanekuga seoses: teenuste direktiivi⁶ ja kemikaalide määruse (REACH)⁷ puhul. Mõlema õigusakti puhul aitas Euroopa Parlament leida kompromissi, mis võimaldas need õigusaktid vastu võtta.

Kompromiss oli võimalik seetõttu, et rahvuslikud ja poliitilised erinevused jäeti kogu Euroopa huvide nimel kõrvale.

Euroopa Parlament suutis anda selle tähtsa panuse, sest ta oli laienemiseks valmistunud ning uuteks olu-

deks valmis. Euroopa Parlament võib täie õigusega olla uhke selles valdkonnas tehtud töö üle.

Pärast Berliini müüri langemist kutsus Euroopa Parlament juba 1991. aastal külla Bundestagi poolt nimetatud vaatljad uutest liidumaadest, et soodustada endise Saksa Demokraatliku Vabariigi kodanike integratsiooni Euroopa Liitu. Nad kaasati parlamendi töösse, ilma et neil oleks olnud parlamendiliikme staatust. See osutus edukaks lahenduseks, kuna neil oli niiviisi võimalik kiiremini tutvuda Euroopa Parlamendi ja kogu Euroopa Liidu tegevusega.

Seda positiivset kogemust korrati hiljem kahel korral: kõigepealt olid Euroopa Parlamendis vaatljad kümnest uuest liikmesriigist 2003. aasta maist kuni ühinemiseni 2004. aasta mais, et valmistada ette ELi astumist, ning seejärel vaatljad Bulgaariast ja Rumeeniast 2005. aasta septembrist kuni 2006. aasta detsembrini. Kõik vaatljad olid oma riigi parlamendi saadikud. Nad kaasati fraktsioonidesse ning nad tutvusid parlamendi töömeetoditega. Meie uued kolleegid olid seega juba ühinemise esimesest päevast peale täiel määral kaasatud parlamendi töösse.

6. Nende teenuste liberaliseerimine, mida pakub teenuse osutaja teisest liikmesriigist vastavalt selle riigi tööõigusele, kus teenust osutatakse.

7. Keemiliste ainete rangem kontrollimine seoses võimalike ohtudega inimeste tervisele.

Üksteisemõistmise traditsioon mängis oma osa selles, et Euroopa Parlamendil õnnestus saavutada poliitiliselt vajalikke kompromisse, sealhulgas juba ülalmainitud teenuste direktiivi ja kemikaalide määruse puhul.

Igapäevane koostöö Euroopa Parlamendis inimeste vahel, kel on erinev poliitiline ja kultuuriline taust, ning pidev kogemuste vahetamine on alates 1958. aastast Euroopa Parlamendi eripära ja rikkus.

Euroopa Parlamendi iga president on andnud oma panuse institutsiooni arengusse. Presidendid annavad impulsse aruteludeks, on vahendajad parlamendi sees, esindavad seda Euroopa Liidus ja väljaspool ning suhtlevad kodanikega.

Presidendi tähtsus ja tema ülesanded on kasvanud koos parlamendi mõjuvõimu suurenemisega. Nii on aegade jooksul välja kujunenud tava, et Euroopa Parlamendi president kutsutakse regulaarselt selgitama riigipeadele ja valitsusjuhtidele Euroopa Ülemkogu kohtumise avaistungil Euroopa Parlamendi seisukohta päevakorda kantud teemade suhtes. Lisaks sellele kirjutab Euroopa Parlamendi president koos nõukogu eesistujaga alla kaasotsustamismenetluse raames vastu võetud õigusaktidele ning kinnitab

oma allkirjaga ELi eelarve. Rahvusvahelistes suhetes edastab ta ametlike visiitide ajal vestluspartneritele Euroopa Parlamendi seisukohta. Euroopa Parlamendi president juhatab koos kolleegiga ühest Vahemere riigist Euroopa – Vahemere piirkonna parlamentaarset assambleed. Lisaks sellele osaleb ta ka G8-riikide parlamentide esimeeste kohtumistel.

Oma ametiaja tähtsa ülesandena näen ma Euroopa Liidu väärtuste edendamist liidu sees ja väljaspool seda ning kultuuridevahelise dialoogi soodustamist, eelkõige meie partneritega araabia ja islamimaades. Üleilmastumise ajajärgul, mis on ühtlasi nii lootustandev kui ka hirmutav, peame otsustavalt võitlema sallimatuse kõikide vormidega ning edendama üksteisemõistmist. Sest ühiseid väärtusi – vabadust, demokraatiat, inimõigusi, õigusriiki ning eelkõige rahu pikaajset kindlustamist – on võimalik saavutada üksnes kultuuridevahelise dialoogiga.

Hans-Gert Pöttering

58
08

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EUROPÄI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EUROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

Euroopa Parlamendi presidentide portreed alates 1958. aastast

1958

Euroopa Parlamendi
presidentide portreed
alates 1958. aastast

1958

ROBERT SCHUMAN
PRESIDENT MÄRTS 1958 – MÄRTS 1960

1960

HANS FURLER
PRESIDENT MÄRTS 1960 – MÄRTS 1962

EUROOPA PARLAMENDI
PRESIDENTID ENNE OTSESEID
VALIMISI

1962

GAETANO MARTINO
PRESIDENT MÄRTS 1962 – MÄRTS 1964

1964

J V M A M J J A S O N D

JEAN DUVIEUSART
PRESIDENT MÄRTS 1964 – MÄRTS 1965

1965

J V M A M J J A S O N D

VICTOR LEEMANS
PRESIDENT MÄRTS 1965 – MÄRTS 1966
(EUROOPA NÕUKOGU TELESALVESTUS)

1966

ALAIN POHER
PRESIDENT MÄRTS 1966 – MÄRTS 1969

1969

MARIO SCELBA
PRESIDENT MÄRTS 1969 – MÄRTS 1971

1971

WALTER BEHRENDT
PRESIDENT MÄRTS 1971 – MÄRTS 1973

1973

J V M A M J J A S O N D

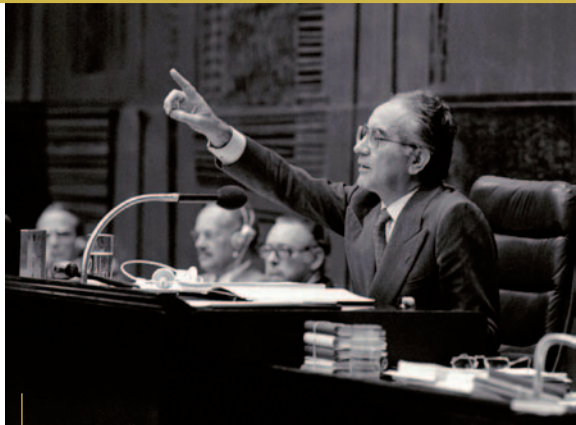
CORNELIS BERKHOUWER
PRESIDENT MÄRTS 1973 – MÄRTS 1975

1975

GEORGES SPÉNALE
PRESIDENT MÄRTS 1975 – MÄRTS 1977

1977

EMILIO COLOMBO
PRESIDENT MÄRTS 1977 – JUULI 1979

1979

SIMONE VEIL
VALITUD PRESIDENDIKS JUULIS 1979

EUROOPA PARLAMENDI
PRESIDENDID OTSESTEST
VALIMISTEST ALATES

1982

PIETER DANKERT
VALITUD PRESIDENDIKS JAANUARIS 1982

1984

PIERRE PFLIMLIN
VALITUD PRESIDENDIKS JUULIS 1984

1987

1989

J V M A M J J A S O N D
I I I I I I I I I I I

ENRIQUE BARÓN CRESPO
VALITUD PRESIDENDIKS JUULIS 1989

LORD HENRY PLUMB
VALITUD PRESIDENDIKS JAANUARIS 1987

1992

J V M A M J J A S O N D

EGON A. KLEPSCH
VALITUD PRESIDENDIKS JAANUARIS 1992

1994

KLAUS HÄNSCH
VALITUD PRESIDENDIKS JUULIS 1994

1997

JOSÉ MARÍA GIL-ROBLES GIL-DELGADO
VALITUD PRESIDENDIKS JAANUARIS 1997

1999

NICOLE FONTAINE
VALITUD PRESIDENDIKS JUULIS 1999

2002

PAT COX
VALITUD PRESIDENDIKS
JAANUARIS 2002

2004

JOSEP BORRELL FONTELLES
VALITUD PRESIDENDIKS
JUULIS 2004

2007

HANS-GERT PÖTTERING
VALITUD PRESIDENDIKS
JAANUARIS 2007

2007

J | V | M | A | M | J | J | A | S | O | N | D

13. VEEBRUAR 2007
ENDISED PRESIDENDID KOOS EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDIGA

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EUROPÄI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EUROPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

Jäädvustused Euroopa Parlamendi endiste presidentide tegevusest

1977

EMILIO COLOMBO

MÄRTS 1977 – JUULI 1979

Ajavahemik 1977. aasta algusest kuni 1979. aastani oli kõige rahuldust pakkuvam periood minu pikaajalise tegevusaja jooksul Euroopa ideaali nimel. Pärast seda, kui Itaalia parlament valis mind 1976. aastal Euroopa Parlamendi liikmeks, valiti mind 1977. aastal ka parlamendi presidendiks. Olen tänulik sellel ajal Euroopa Parlamendi koosseisu kuulunud liikmetele, kes otsustasid mind aastatel 1977–1979 kolm korda järjest (selleaegse reguleeriva raamistiku ajal harva esinev juhtum) uuesti valida, et tagada minu presidendiks olemise ajal ja nende igakülgse koostöö abil Euroopa suurima demokraatliku ettevõtmise edu – Euroopa Parlamendi valimine üldiste valimiste teel.

See oli pingeline ja vaimustust tekitav ajajärk – lõpuks ometi kuulutasime igal linnaväljakul valjuhäälselt ja eri keeltes, et usume Euroopasse. Ning seal, kus meie keelteoskusest ei piisanud, andis just meie kindel usk Euroopasse edasi sõnumi Euroopa tuleviku kohta.

Kui valimiste tulemused teatavaks tehti, ilmnes, et üheksas liikmesriigis osales valimistel ühtekokku 114 375 367 hääletajat, kes valisid 410 Euroopa Parlamendi liiget.

Siiski toimus peale väga olulise tähtsusega Euroopa Parlamendi üldiste valimiste veel teisigi sündmusi, mis aitasid suurendada Euroopa integratsiooniprotsessi poliitilist ja majanduslikku tähtsust.

1970. aastate lõpul, mil ma täitsin presidendi ülesandeid, ja Euroopa Parlamendi kogu valimisprotsessi vältel olid kuue ja hiljem üheksa liikmega Euroopa ühendused – olles ise 19. sajandi ideoloogiate poolt pealesurutud ida ja lääne vastuolude lõksus – esmalt Portugalis Salazari ja seejärel Hispaanias Franco parempoolse diktatuurirežiimi kokkuvarisemise tunnistajaks ning demokraatlike ideaalide eest võitlejana ka selles osalejaks. Euroopa Parlamendi presidendina oli mul au pidada esimene kõne Euroopa ühenduste esindajana Hispaania parlamendis, mis kutsuti pidulikult kokku Madridis, ning hiljem Portugali parlamendis, mille liikmed kohtusid Lissabonis.

Ja kuigi suhted idablokiga, mille suhtes Nõukogude Liit rakendas piiratud suveräänsuse põhimõtet, pörkusid endiselt vastu läbipääsmatuse müüri, äratas Euroopa – mis suudeti muuta alaks, mida iseloomustavad rahu, vabadus, majanduslik areng, vaba turg ja sotsiaalne solidaarsus – idabloki riikides alati lummust või vähemalt huvi.

Ei tohiks aga unustada, et Euroopa integratsiooni pidevas protsessis tuli korduvalt ette suuremaid või väiksemaid kriise, mille põhjuseks oli pidev vastuolu riikide sõltumatuse säilitamise ja ulatuslike riigiüleste algatuste vahel.

Siinkohal lõpetan oma paratamatult katkendlikud meenutused, märkides vaid, et minu presidendiks olemise ajal algatas parlament protsessi,

1978

J | V | M | A | M | J | J | A | S | O | N | D

1979

millega kaasnes 13. detsembril 1979. aastal ministrite nõukogu esitatud eelarve tagasilükkamine. Sellega soovis parlament juhtida tähelepanu mitte üksnes eelarve nendele aspektidele, mis olid parlamendi jaoks vastuvõetamatud, vaid kehtestada end ühenduse finantssüsteemis ka täielikult eelarvepädeva asutusena.

Emilio Colombo

1979

EMILIO COLOMBO
EMILIO COLOMBO
VÕTAB PÄRAST ESIMESI
EUROOPA PARLAMENDI
OTSUSEID VALIMISI 1979.
AASTA JUULIS TOIMUNUD
AVAISTUNGJÄRGUL VASTU
STRASBOURGI LINNAPEA
PIERRE PFLIMLINI.

1979

SIMONE VEIL

JUULI 1979 – JAANUAR 1982

1979. aasta kevadel, kui olin tervishoiu- ja sotsiaalkindlustusminister, küsis president Giscard d'Estaing minult mõned kuud enne Euroopa Parlamendi esimesi üldisi valimisi, kas oleksin nõus olema Euroopa Parlamendi valimistel valimisnimekirja esinumber.

Nõustusin kõhklemata selle austava pakkumisega, sest olin sõja lõpust alates seisnud tulihingeliselt ja vankumatult Euroopa ülesehituse eest, milles nägin ainsat võimalust, et tagada leppimine Prantsusmaa ja Saksamaa vahel ning vältida mineviku tragöödiate kordumist.

Pärast minu valimisnimekirja väga head tulemust tegi president Giscard d'Estaing, kellele olid olulised leppimise sümbolid ning kes mõistis väga hästi, mida kehas tas kunagine küüditatu, teistele valitsustele ettepaneku nimetada mind uue parlamendi presidendiks, mida ma ei olnud kunagi võimalikuks pidanud. Nii valitigi mind 13. juulil 1979. aastal teises hääletamisvoorus absoluutse häälteenamusega uue koosseisu presidendiks.

Minu ees seisev ülesanne ei olnud kergete killast. Kõigepealt muutus üldiste valimistega uute parlamendiliikmete mandaadi olemus, sest seni olid nad esindanud liikmesriikide parlamente. Nüüdsest oli demokraatlik alus otsesem. Lisaks selgus, et parlamendi kodukord ei vastanud uuele funktsioonile, mida tal nüüdsest täita tuli, eelkõige eelarve valdkonnas.

Sellele lisandus geograafiline probleem. Seni tuli Euroopa Assamblee enamasti kokku Luksemburgis, kus elas muuhulgas enamik ametnikke. Strasbourgis ei olnud parlamendil oma istungisaali ega kontoreid ning seetõttu kasutas ta ühel nädalal kuus Euroopa Nõukogu ruume ja Luksemburgist toodi kõik vajalikud dokumendid.

On mõistetav, et selline kahe koha vahet käimine ei meeldinud mõneledele parlamendiliikmetele ning mina olin sunnitud vastasrinda talitsema. Läks kuid, enne kui uue korraga harjuti, kuid me pidime endiselt mõned istungid Luksemburgis pidama. Tänapäev mõtlen veel liigutatult sellele, et ma võtsin just seal vastu Egiptuse presidendi Anwar al-Sadati veidi enne seda, kui ta mõrvati.

Parlamendiliikmed soovisid arusaadavalt oma uusi volitusi eelarve valdkonnas maksuma panna, ent 1980. aasta eelarve ületas pisut künnist, mis Euroopa Parlamendile asutamislepingutega ette oli nähtud. Kuna aga küsimus oli võitluses nälja vastu maailmas, siis teatasin kõhklemata, et eelarve on nõuetekohaselt vastu võetud. Prantsusmaa valitsus esitas otsekohe kaebuse Euroopa Kohtule ning võttis aega, enne kui parlament, nõukogu ja liikmesriikide valitsused, eelkõige Prantsusmaa valitsus, kokkuleppele jõudsid.

Meenub, et tol ammusel ajal äratas Euroopa Parlament ühendusest väljaspool tõelist uudishimu. Uudishimu kasvatas tõsiasi, et Euroopa Parlamendi president oli naine, sest tol ajal oli see veel häiriv. Märkasin seda Lomés, kuhu sõitsin, et kirjutada alla lepingutele Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega.

Meenub, et nii ühenduse sees kui väljaspool seda, eelkõige USAs, Kanadas, Hiinas ja Jaapanis, võeti mind alati väga hästi vastu. Kaasasin oma visiitidele nii tihti kui võimalik komisjoni alalisi esindajaid. Mul ei olnud raske pidada end kahe ja poole aastase ametiaja jooksul kogu parlamendi esindajaks, kes seisis parteidest kõrgemal, ja seda olin ka teiste jaoks.

Lühidalt öeldes oli mu ametiaeg mõnikord keeruline, aga alati põnev ja see on olnud mu elu kõige sündmusterohkem aeg. Mõtlen nostalgiaga oma ametiajale ja aastatele, mis ma seejärel parlamendis veetsin, enne kui ma 1993. aastal Prantsuse valitsusse naasin.

Simone Veil

1982

10. VEEBRUAR 1981
SIMONE VEIL VÕTAB VASTU
EGIPTUSE ARAABIA VABARIIGI
PRESIDENDI ANWAR AL-SADATI.

1987

LORD HENRY PLUMB

JAANUAR 1987 – JUULI 1989

Mõeldes tähtsamatele hetkedele ajast, mil ma olin Euroopa Parlamendi president, meenusid mulle kohe sellele eelnenud valimised, sest need olid põnevad ja tasavägised. Nii minu kui ka mu rivaali – ja hilisema järeltulija sel ametikohal – Enrique Baron Crespo kampaania oli jõuline, kuid ei sisaldanud mingit isiklikku vimma ega solvanguid.

Ka siis, kui ma olin valimised napi viie häälega võitnud, jäime sõpradeks. Meil olid küll erinevad vaated Euroopa arengu detailide osas, kuid me olime mõlemad pühendunud sellele, et panna ELi institutsioonid tööle meie maailmajao rahvaste hüvanguks. Olen veendunud, et meie poliitika peaks igal tasandil selline olema, kuid pean kahetsusega nentima, et enamasti see nii ei ole.

Igäüks, kes on alates 1979. aastast olnud EP president, võib öelda, et tema ametiajal toimusid olulised muutused. See peegeldab asjaolu, et Euroopa Parlament ja tegelikult kogu poliitiline Euroopa tervikuna on pidevas arengus.

1988

J V M A M J J A S O N D

Kriitikud võivad vaielda, milline on selle protsessi süvendamise ja laiendamise ideaalne tasakaal, kuid ei saa eitada seda, et toimunud on mõlemad ja tehtud on suuri edusamme, isegi kui kõik etapid ei ole olnud täiuslikud.

Minu ametiaja tähtsamad hetked olid seotud parlamendi ja liidu ajaloo ühe üliolulise etapiga, nimelt ühtse Euroopa aktiga.

Suur idee, mis viis Euroopat pärast 1980. aastate alguse suhteliselt stagneerunud perioodi edasi, oli liikumine ühtse Euroopa akti abil ühisturu juurest integreeritud majanduse poole, mis omakorda viis liidu sünnini ja sellele järgnevat arenguetappideni.

Olen uhke, et parlament mängis olulist rolli ühisturu loomisel. Kui ühtne akt oli jõustunud – kõigest pool aastat pärast seda, kui ma olin presidendiks saanud –, siis teadsin, et parlamendi jaoks on alanud uus ajajärk.

Õige pea hakati õigusakte vastu võtma uue, kahest lugemisest koosneva menetluse alusel, mis nõudis kiiret ja tõhusat tegutsemist, et mitte lasta käest võimalust tõestada parlamendi suuremat küpsust. See nõudis kiireid ümberkorraldusi nii poliitilisel kui ka haldustasandil. Tuli koostada palju keerukam õigusloomekava ning luua piisava koosseisuga valdkondlikud parlamendikomisjonid, mis hakkasid tööle uue, tiheda ajakava kohaselt.

See oli kõikidele asjaosalistele – nii parlamendiliikmetele kui ka ametnikele – tundmatu maa ning ma pean suureks saavutuseks seda, et parlamendil õnnestus uue korraga edukalt kohaneda ja esines vaid üksikuid tõrkeid.

Hilisemast perioodist meenub mulle kolm sündmust, mis minu arvates näitavad, et maailm oli märganud meie edusamme ja hakanud harjuma tõsiasjaga, et Euroopa ei ole enam rühm riike, vaid arenev kooslus, mida tuleb tõsiselt võtta.

Vahest olulisim neist sündmustest oli minu visiit presidendina Nõukogude Liitu, mille juhtkond oli otsustanud ühendust sellisena tunnustada ning arendada suhteid NSVL Ülemnõukogu ja Euroopa

Parlamendi vahel. Me ei teadnud veel, et kommunistliku impeeriumi kokkuvarisemiseni on jäänud vaid mõni aasta, kuid minu vestlustest Ülemnõukogu liikme Augusts Vossi ja Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe Andrei Gromõkoga oli selge, et Moskvast toimuvate muutuste hulka kuulus ka uus poliitika, mis omistas suuremat tähtsust Euroopa Ühendusele ja Euroopa Parlamendile.

Teine selline sündmus oli minu osalemine Lõuna-Ameerika valitsusjuhtide kohtumisel Costa Ricas San Juanis. Nii nagu Euroopa Ühenduse „esiisad“ umbes kolmkümmend aastat varem, püüdsid ka nemad luua institutsioone, mille abil saavutada ühiseid eesmärke (Andide Parlament ja Mercosur olid kaks nende jõupingutuste viljadest). Mis mulle kõige rohkem silma jäi, oli nende valitsusjuhtide imetus Euroopa Ühenduse vastu ja tunnustus meie edusammudele. Meie ettevõtmine oli poliitika ajaloos ainulaadne ja meist oli saanud teistele eeskujuks.

Kolmas oluline sündmus, mis mulle meenub, oli paavst Johannes Paulus II külaskäik, mille ajal ta pidas Euroopa Parlamendi täiskogu ees kõne. Külaskäik sai kuulsaks paavsti ja reverend Ian Paisley dramaatilise vastasseisu tõttu. See duell oli kingitus kõmuajakirjandusele, kuigi see kestis vaid mõne hetke, ning kuna ma aimasin seda ette, oli olukord

kogu aeg kontrolli all. Kuid tegelikult oli külaskäik oluline kui väljastpoolt ühendust tulev kinnitus, et poliitiline ja institutsiooniline Euroopa on reaalsus, mida tuleb edaspidi rahvusvahelistes suhetes arvesse võtta.

Neid kolme sündmust meenutades soovin lõpetuseks juhtida tähelepanu paradoksile, et ELi ja selle institutsioonide edusammud on sageli paremini nähtavad väljastpoolt liitu kui liidu seest. Meie ülesandeks jääb ka edaspidi need edusammud Euroopa kodanikele paremini nähtavaks teha.

Lord Plumb

1989

LORD PLUMB

LORD PLUMB JA NÕUKOGU EESISTUJA
FRANCISCO FERNANDEZ ORDOÑEZ
ALLKIRJASTAVAD 1989. AASTA EELARVE

1989

ENRIQUE BARÓN CRESPO

JUULI 1989 – JAANUAR 1992

Periood, mil olin Euroopa Parlamendi president, langes Euroopa jaoks suurte ajalooliste muutuste ajajärku. Alustasin oma ametiaega Euroopa Ühenduse Parlamendi presidendina 1989. aasta juulis ja lõpetasin selle, tehes Euroopa Ülemkogu kohtumisel Maastrichtis Euroopa Parlamendi nimel ettepaneku Euroopa Liidu loomise kohta.

Esimene oluline sündmus oli Berliini müüri langemine 9. novembril 1989, mis sümboliseeris maailmajao kaheks jaganud raudse eesriide kadumist ja kuulutas külma sõja lõppu. Tervitasin toimunut ja esimese sammuna kutsusin samal kuul president Mitterrandi ning kantsler Kohli koos Euroopa Parlamendi täiskogu istungile, et väljendada tahet toetada aktiivselt Saksamaa ühinemisprotsessi, ja samal eesmärgil loodi ka ajutine parlamendikomisjon.

Sellest hetkest alates arenesid sündmused tormiliselt. Oma avakõnes Euroopa Ülemkogu kohtumisel Strasbourgis 1989. aasta detsembris väljendasin Euroopa Parlamendi kindlat tahet näha kõiki liikmesriike koostööd tegemas, et avada ukсед Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ühinemiseks.

Sel puhul esitasin Euroopa Parlamendi poolt kümnepunktalise plaani, milles tehti ettepanek laiendada majandus- ja rahaliidu loomiseks kavandatavat valitsustevahelist konverentsi teise, poliitilist liitu käsitleva konverentsiga. Et kõnealune reform ei jääks üksnes valitsuste pädevusse, tegin ettepaneku koostööks Euroopa Parlamendiga, et tugevdada reformi demokraatlikku olemust ja tõhusust. Nii tehti ettepanek institutsioonidevahelise ettevalmistava konverentsi kohta, mis hiljem saigi teoks. Selle tulemusel kutsus ministrite nõukogu 1990. aasta märtsis – esmakordselt Euroopa Ühenduse ajaloos – Euroopa Parlamendi presidendi selgitama ettepanekut institutsioonidevahelise ettevalmistava konverentsi kohta.

Sellest hetkest alates mõjutas parlamendi tegevuskava enneolematul kiirusel arenev sündmusteahel. Totalitaarse võimu alt vabanenud riigid soovisid Euroopa Parlamendi presidenti vastu võtta, kuna Euroopa Parlament sümboliseeris kõnealuste riikide jaoks nii palju aastaid ihatud demokraatiat ja vabadust.

Aastasse 1990 mahtusid järgmised olulised sündmused: küllakutse Poola Seimilt 1990. aasta veebruaris Euroopa Parlamendi seisukohtade tutvustamiseks, seejärel kutse Ungari parlamendilt ning hiljem Tšehhoslovakkia parlamendilt; samuti 3. oktoober, Saksamaa ühinemise päev, mil osalesin Euroopa Parlamendi presidendina koos president von Weizsäckeri ja komisjoni presidendi Jacques Delors'iga pidulikul tseremoonial Saksamaa Bundestagis, ning samal päeval pidasin tervituskõne Frankfurdis Pauluse kirikus, mis on Saksamaa konstitutsionalismi sümbol.

Selles demokraatliku pulbitsemise ja reformide õhkkonnas omandasid suhted riikide parlamentidega oma tõelise tähenduse. 29. novembril 1990 korraldasime Montecitorio (Roomas) ühisistungi, mille näol oli tegemist esimese Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide vahelise kohtumisega, ja kus võeti vastu ühisresolutsioon Euroopa Liidu loomise heakskiitmiseks. Detsembris oli mul au seda tutvustada Euroopa Ülemkogule Roomas, kus otsustati kokku kutsuda kaks paralleelset valitsustevahelist konverentsi – üks majandus- ja rahaliidu jaoks ning teine poliitilise liidu tarvis.

1991. aasta jooksul oli kaheteistkümnel Euroopa Parlamendi esindajal institutsioonidevahelise ettevalmistava konverentsi kohtumiste käigus esmakordselt võimalus dialoogiks kaheteistkümnepäevase valitsuse, nõukogu ja komisjoniga. Euroopa Parlamendi esindajad panid ettepanekutest kokku lühinimekirja, mis aitas sisse viia peamised küsimused, mis sisaldasid suures osas parlamendi poolt 1984. aastal vastu võetud lepingu eelnõus ja mida oli täiendatud saadud kogemuste põhjal. Tähtsaimad teemad oli järgmised: Euroopa kodakondsus ja ühisraha kui alustalad; kaasotsustamismenetlus seadusandliku tavamenetlusena; osalemine komisjoni presidendi valimises, kelle mandaat pikenes kahelt aastalt viiele; ning Euroopa poliitiliste erakondade tunnustamine.

Lisaks ühenduse intensiivsele sisedünaamikale elas Euroopa üle tõeliselt tormilisi poliitilisi sündmusi, milles osales ka Euroopa Parlament.

Kõige dramaatilisem sündmus oli endise Jugoslaavia traagiline lagunemisprotsess, mis pani proovile ühenduse sisemise ühtekuuluvuse ja millega seoses tegin parlamendi nimel koos Jugoslaavia Föderatsiooni ja selle vabariikide parlamentide esimeestega suuri jõupingutusi rahumeelsete lahenduste leidmiseks.

Kõige suuremate tagajärgedega protsess oli siiski Nõukogude Liidu lagunemine. Minister Ševardnadze visiit ja hilisem kohtumine Gorbatšoviga olid eriti pingelised hetked.

Selliste sündmuste hulka kuulus ka keerulise ja töömahuka Lähis-Ida rahuprotsessi toetamine. Madridi rahukonverentsi avapäeval esitasin parlamendi seisukoha Iisraeli parlamendile Knessetile ning Euroopa Parlamendi pidulikul istungil võtsid sõna Jordaania kuningas Hussein ja president Mubarak.

Õnneks ei puhunud vabadusetuuled ainult Euroopas.

Mujal maailmas oli mul võimalus väljendada Euroopa solidaarsust ja parlamendipoolset tuge demokraatlikule üleminekuprotsessile Tšiili Rahvuskongressi täiskogu istungil Valparaisos ning anda üle Sahharovi preemia laureaatidele, kes sümboliseerivad demokraatia ja inimõiguste väärtuste universaalsust: Nelson Mandelale ja Aleksander Dubčekile, samuti Aung San Suu Kyi – kes on imetlusväärne näide väärikusest ja visadusest – abikaasale ja pojale.

Tähtis sündmus oli ka pärast pingelisi ja raskeid läbirääkimisi Euroopa Parlamendi praeguse hoonetekompleksi ostulepingu allkirjastamine, mis on võimaldanud lisaks täiskogu istungite korraldamisele Brüsselis tulla toime ka hilisemate laienemistega. Samuti õnnestus mul jõuda kokkuleppele, mis võimaldas ehitada praeguse Strasbourgi hoone.

Ent meeliülendavamim hetk oli kindlasti minu viimane kõne Euroopa Parlamendi presidendina Maastrichtis kokku tulnud Euroopa Ülemkogul. Palusin oma kõnes Maastrichti kokku tulnud riigi- ja valitsusjuhtidelt, et neil jätkuks südikust luua üheskoos Euroopa Liit, ning väljendasin kindlalt Euroopa Parlamendi ettepanekuid demokraatlikuma ja tõhusama liidu saavutamiseks. Valitsustevahelise konverentsi tulemuste põhjal võib tõdeda, et meie häält võeti kuulda ja algas Euroopa ülesehitamise uus etapp, mis pärast Amsterdami, Nice'i ja põhiseaduse lepingut kulmineerub loodetavasti Lissaboni lepinguga.

Enrique Barón Crespo

1992

22. NOVEMBER 1989
SAKSAMAA LIITVABARIIGI KANTSLER
HELMUT KOHL JA EUROOPA
ÜLEMKOGU EESISTUJA FRANÇOIS
MITTERRAND

1992

EGON KLEPSCH

JAANUAR 1992 – JUULI 1994

Parlamendi 1989.–1994. aasta ametiaja teisel poolel olin mina Euroopa Parlamendi president. Minu ametikohuste täitmine jäi sündmusterohkesse aega, mil Euroopa pärast 1989. aasta murranguid ning ida ja lääne vahelise konflikti lõppu püüdlas ühise tuleviku poole.

Euroopa Liit, kes veel 1980ndatel aastatel oli hädas paljude kodanike Euroopa-tüdimusega, oli nüüd uues võtmerollis. Minu ametiajal oli müüri langemise ja raudse eesriide kõrvaldamise esimene eufooria siiski lahtunud. Nüüd oli tarvis Euroopa ühtekasvamise keerukale protsessile suund ja vorm anda. Kesk- ja Ida-Euroopa kodanikud, kes vabadusihast innustunult olid julgelt astunud uude aega, pöörasid oma pilgu ja lootused senisest enam Euroopa Liidule.

Tollane kaheteistkümnest riigist koosnev ühendus mõjus magnetina liituda soovivatele maadele, samas oli mulle selge, et sellel magnetil jäi veel paljuski sisemisest jõust vajaka. Tarvis oli ajalooliste murrangute hoog juhtida korrapärastesse poliitilistesse rööbastesse. Ühenduse laiendamine ja süvendamine olid samaaegselt päevakorras. Nende kahe eesmärgi alla paigutusid suured Euroopa-poliitika kõrgpunktid aastatel 1992–1994.

7. veebruaril 1992. aastal kirjutati alla Maastrichti lepingule, mille eesmärk oli asutada Euroopa Liit. Olin Maastrichtis ja kirjutasin Euroopa Parlamendi nimel alla sellele teedrajavale lepingule, mis tõi kaasa majandus- ja rahaliidu loomise ning euro kasutuselevõtu. Ratifitseerimine toimus pärast

vastakate tunnete läbielamist, mille põhjustasid taanlaste «ei» 1992. aasta juunis ning seejärel «jah» 1993. aasta mais.

1992. ja 1993. aasta vahetusel tähistati Euroopa siseturu väljaarendamist. Vaatamata veel liialt piiratud volitustele, mõjutas Euroopa Parlament oluliselt selle Euroopa majandusliku jõukeskuse kujundamist, mis tõi kaasa isikute, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumise. Tollal saavutatud mainet sai parlament hiljem kasutada oma volituste laiendamiseks.

Otsus võtta Austria, Soome ja Rootsi Euroopa Liitu langetati Euroopa Parlamendi heakskiidul 1. märtsil 1994. aastal. Tollase kaheteistkümnest liikmest koosneva ühenduse laienemine Austria, Soome ja Rootsi võrra oli seega otsustatud.

Samas muutusid üha aktiivsemaks üleskutsed Euroopa Liidu idalaienemiseks. Euroopa Ülemkogul Kopenhaagenis sõnastati 1993. aasta juunis nn Kopenhaageni kriteeriumid. 1994. aasta kevadel esitasid Ungari ja Poola juba oma liitumistaotluse.

Euroopa Parlamendi valimistel 1994. aasta juunis võis parlament valijate ette astuda juba suuremate volitustega, mis talle Maastrichti lepinguga olid antud. Kahjuks ei õnnestunud tollal ega ka hilisematel valimistel muuta laiendatud volitusi käivitavaks jõuks, mis oleks suurendanud valimisosalust.

Kui asusin Euroopa Parlamendi etteotsa, olid mul suured lootused, et parlament mõjutab olulisel määral arengut meie maailmajao uude tulevikku. Ajast, kui olin Euroopa Rahvapartei fraktsiooni esimees, teadsin, et see õnnestuks vaid siis, kui enamus saavutatakse parteiülesele ning sellel alusel otsitakse võrdse partnerina kontakti nõukogu ja komisjoniga.

Tagsivaatavalt võib öelda, et see on õnnestunud, sest rahvaesindus suutis oma volitusi laiendada ja kasutada. Maastrichti leping ei toonud kaasa üksnes rahaliidu ja eurole ülemineku tegevuskava, vaid ka – mida paljud enam ei teagi – Euroopa Parlamendi volituste olulise laienemise. Tollal toimus ülekaalukalt nõuandva iseloomuga parlamendi lõplik ümberkujundamine õigusloomes kaasotsustamisõigusega parlamendiks. Kaasotsustamist kohaldati tollal valitud valdkondades, nagu näiteks siseturg, tarbijakaitse ja keskkond. Minu tähelepanu presidendina oli algusest peale pööratud ülesandele rakendada kaasotsustamisõigust edukalt praktikas ning seeläbi nõuda mõne aja pärast häälekamalt nende volituste laiendamist.

Kui täna näeme, et kaasotsustamisest on vahepeal saanud Euroopa õigusloome tavamenetlus, siis tuleb tõdeda, et minu tollased strateegilised kaalutlused on osutunud edukaks. Järgisin seejuures nii suuri strateegilisi eesmärke kui osutasin tähelepanu ka väikestele teguritele, mis olid pärit parlamendiliikme kogemustepagasist. Rakendasin parlamendi täiskogu istungitel korrapäraselt nn triloogiat nõukogu, komisjoni ja par-

lamendi juhtide vahel. Et tähtaegade survet vältida, korraldasin sageli ühiseid lõunasööke, millest võtsid osa nii presidendid kui ka kabinetiülemad ja peasekretärid. Seejuures arutati põhimõtteliste küsimuste kõrval ka aktuaalseid probleeme ning tegeldi nende praktilise kooskõlastamisega. Taoline koostöö toimis kogu minu ametiajal väga hästi. Sama kehtis ka teiste institutsioonide kohta, nagu Euroopa Kohus ja Kontrollikoda. Nii otsisid teised institutsioonid eelarve arutelude puhul ühist alust, mis oli orienteeritud Euroopa Parlamendile ja moodustas sisulistes küsimustes tihtipeale otsustava vastukaalu komisjonile. Tänapäeval öeldaks selle kohta: eduka võrgustiku moodustamise kaudu mõju avaldamine.

Suure eesmärgi saavutamiseks, parlamentaarse kaasotsustamise laiendamiseks õigusloomes ja eelarve valdkonnas, tuli läbi viia rida väikesi muudatusi poliitilises praktikas. Koostöö fraktsioonide ja komisjonidega tuli kohandada uue menetlusega. Algselt mitteametlik koostöö nõukogu, komisjoni ja parlamendi vahel seati ajapikku institutsioonidevahelise kokkuleppe kindlamale alusele. Tõllal kasutusele võetud praktilised parandused eelarvemenetluses olid üldpildis väikesed, aga olulised sammud, mis tegid järgnevalt parlamendist mõjuvõimsa eelarvepädeva institutsiooni, nagu ta seda tänasel päeval on.

Eelarve ja õigusloome kõrval sai Euroopa Parlament Maastrichti lepinguga – ja seega minu ametiajal – õigusi juurde uute liikmete vastuvõtu üle otsustamisel. Seda õigust oli võimalik ELi laienemisel kaheteistkümnelt

liikmesriigilt viieteistkümnele kasutada ning laiale avalikkusele tutvustada. Kümnekond aastat hiljem, ELi idalaienemisel kasutati parlamentaarset nõusoleku andmise õigust ajalooliseks suunaseadmiseks.

Parlamendi presidendina suutsin ELi tippkohtumistel Euroopa Parlamendi seisukohti esile tuua. Seejuures on oma roll ka näiliselt ebaolulistel asjadel protokollilise väärtustamise sümbolina. Nii viidi minu ametiajal sisse tava, et parlamendi presidendil lastakse kõnelda tippkohtumise algul ning ta jäädvustatakse ühisfotole koos riigi- ja valitsusjuhtide ning komisjoni presidendiga. Alates Birminghami tippkohtumisest 1992. aasta sügisel on Euroopa Parlamendi president kindlalt üks tähtsatest isikuid osavõtjate ametlikul fotol, mida nimetatakse ka perepildiks.

Neist žestidest olulisemad on mõistagi poliitilised suunaseadmised, mis sel ajal tippkohtumistel paika pandi. Selliseks suunaseadmiseks avanes võimalus Edinburghis kaks kuud pärast Birminghami tippkohtumist: panin seal kogunenud riigi- ja valitsusjuhtidele ette uue kava kohtade jaotuseks Euroopa Parlamendis. Saksamaa sai taasühinemise tõttu nüüd 99 kohta, üldkokkuvõttes seoti mandaatide arv tugevamalt liikmesriikide suurusega, mis on demokraatia nõue. See ettepanek võeti vastu ja viidi ellu.

Esile tuleb tuua tippkohtumist Taanis 1993. aastal, mis avas Kesk- ja Ida-Euroopa reformiriikidele usaldusväärse liitumisperspektiivi. Kindel lubadus seoti siiski kohustuslike tingimustega, nn Kopenhaageni kriteeriumidega. See andis Euroopa Liitu pürgimusele kindla suuna: endiste kommunistlike režiimide muutmine demokraatlikeks õigusriikideks, endise plaanimajanduse ümberkorraldamine sotsiaalseks turumajanduseks ning ühenduse õigustiku ülevõtmine. Euroopa Parlamendi esindajana pidasin Kopenhaageni tippkohtumisel eriti oluliseks, et kandidaatriikide liitumisvalmiduse kõrval peetaks silmas ka liidu vastuvõtuvõimet.

Tollase kaheteistkümnest riigist koosneva ühenduse võime uusi liikmeid vastu võtta ning seejuures Euroopa integratsioonist tõukejõudu saada, kujutas endast olulist vaatekohta. Kopenhaagenis külvatu võrsus järgnevatel aastatel ning aastakümme hiljem võis suure laienemisvooruga aastal 2004 saaki lõigata.

Minu ametiajal 1992. aasta jaanuarist kuni Euroopa Parlamendi valimiseni 1994. aastal liikus Euroopa Parlament tublisti edasi teel Euroopa demokraatliku rahvaesinduse suunas, kes võrdõiguslikult nõukoguga võtab vastu õigusakte ja eelarve ning mõjutab seega peaaegu 500 miljoni inimese saatust.

Tollal oli minu tähelepanu keskpunktis sageli Euroopa ühendamise järkjärguline edendamine parlamentaarses töös. Kuid mälestustes on argipäeva vaevadest kirkamalt meeles Euroopa Parlamendi tähetunnid.

Minu silmis kuuluvad nende hulka suurepärased Euroopa kõned, mille pidasid kuninganna Elisabeth II ja Vaclav Havel Strasbourgi täiskogu istungil ning mis on tänagi veel lugemisväärt tunnistused Euroopa ühendamisest.

Egon Klepsch

1994

12. MAI 1992
EGON KLEPSCH
VÕTAB VASTU
TEMA MAJESTEEDI,
ÜHENDKUNINGRIIGI
KUNINGANNA
ELIZABETH II.

1994

KLAUS HÄNSCH

JUULI 1994 – JAANUAR 1997

PARLAMENT EUROOPA UUE AJASTU ALGUSES

1994. aasta juunis valitud Euroopa Parlament tuli kokku uuenenud Euroopas. Berliini müür oli langenud. Kesk- ja Ida-Euroopa rahvad olid end vabastanud kommunismi diktatuuri ja Nõukogude Liidu ülemvõimu alt. Euroopat nelikümmend aastat lõhestanud raudne eesriie oli langenud. Sõjaliste blokkide vaheline külm sõda Euroopas oli lõppenud. Euroopa Parlament ei olnud mitte kunagi varem oma ajaloos pidanud end kohandama nii põhjalikult muutunud poliitilise olukorraga.

1994. aasta Euroopa Parlamendi valimistest võtsid esimest korda osa endise Saksa DV kodanikud. Minu jaoks oli eriti liigutav tervitada oma avakõnes kolleege Ida-Saksamaalt kui vabalt valitud parlamendiliikmeid. Paar kuud hiljem, 1995. aasta jaanuaris sai parlament tervitada liikmeid uutest liikmesriikidest Soomest, Rootsist ja Austriast. See oli esimene samm kogu Euroopa ühendamisel.

Euroopa Parlamendi liikmete arv kasvas 567-lt 626-ni. Parlament mitte üksnes ei suurenenud, vaid sai ka rikkamaks poliitilise kultuuri, kogemuse ja traditsiooni poolest. Uute kolleegide ja töötajate integreerimine õnnestus lühikese ajaga. See oli nii fraktsioonide ja komisjonide kui ka parlamendi peasekretariaadi suur saavutus.

Euroopa Ühendus alustas liitumisläbirääkimisi Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega. Nende riikide parlamentidel jäi loomulikult vajaka teadmistest ja arusaamast, kuidas tulevane liitumisprotsess kulgeb, milliseid nõudmisi esitatakse ja millised raskused sellega kaasnevad. Euroopa Parlament pidi neil aitama leida oma roll ühenduse õigustiku ülevõtmisel oma riigi õigusesse. Esimest korda Euroopa ühendamise ajaloos tulid minu algatusel Euroopa Parlamendis avalikuks aruteluks kokku kõikide kandidaatriikide parlamentide esimehed. Selle olulisust näitas asjaolu, et neid kohtumisi korraldati edaspidi korrapäraselt kuni tegelike liitumisläbirääkimiste alguseni. Parlamentaarset toetust ja kogu Euroopa ühendamise tagamist eesmärgiks seades oli meie parlament võtnud endale eestvedaja rolli.

Mõned kuud enne Euroopa Parlamendi valimisi oli jõustunud Maastrichti leping, millega Euroopa Parlamendile anti esimest korda tõeline kaasotsustamisõigus eeskätt siseturu väljaarendamiseks vastu võetavate direktiivide ja määruste suhtes. Nüüd see õigus jõustus. See oli uue ajastu algus, kui ma parlamendi nimel kirjutasin alla esimesele EÜ direktiivile, mis oli vastu võetud uue kaasotsustamismenetlusega ja mis seejärel Euroopa Liidu Teatajas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivina avaldati ning jõustus.

Uute pädevustega oli nõuandvast parlamendist saanud otsuseid tegev parlament, kuid tema töömeetodid ja tema kuvand avalikkuse ees olid endiselt kohased pelgalt konsulteerimispädevusega parlamendile. Meie ees seisis seega ülesanne reformida töömeetodeid, näiteks arutelude ja hääletamise korda täiskoguistungil, komisjonidevahelist koostööd ning meedia- ja avalikkussuhete korraldust. See nõudis tükki tööd. Algul pooldasid küll pea kõik kolleegid entusiastlikult põhjalikke reforme, kuid iga sammuga kavandatult tegudele rauges reformimise vaimustus. Olen tänagi veel tänulik Pauline Greenile ja Wilfried Martensile selle eest, et nad mind tarmukalt toetasid ning reformid oma nurisevates fraktsioonides läbi surusid. Täna vajaks parlamendi tööviisi taas reformimist.

Kui 1994. aasta lõpul pärast kümneaastast erakordselt edukat ametiaega Jacques Delors komisjoni presidendi kohalt lahkus, panid riigi- ja valitsusjuhid tema järeltulijana ette Luksemburgi peaministri Jacques Santeri. Seoses selle ettepanekuga pidid nad esimest korda ametlikult konsulteerima Euroopa Parlamendiga. Kuigi oli tegemist üksnes konsulteerimisega, teadsid kõik osalised, et läbi kukub iga kandidaat, keda ei toeta parlamendi enamus.

Oli ka selge, et Santer sel juhul ametisse ei asuks. Parlament oli endale välja võidelnud õiguse öelda oma sõna Euroopa ühe tippametikoha täitmise osas.

Esimest korda enne uue Euroopa Komisjoni ametisse nimetamist oli nõutav usaldushääletus Euroopa Parlamendis. Hääletuse ettevalmistamiseks pidi parlament tutvuma iga üksiku kandidaadiga. See pidi toimuma avalike kuulamiste käigus. Paljude valitsuste vastupanu murdes ning komisjoni kahtlusi hajutades suutsin läbi suruda, et enne usaldushääletust täiskogul peab iga kandidaat tegema läbi kuulamise tema valdkonna eest vastutava parlamendikomisjoni ees.

Alust selliseks menetluseks lepingutes ei olnud. Tollasest julgest pealehakkamisest on vahepeal saanud kindel kord, millega Euroopa Parlament on juba mitu korda tõendanud oma mõjuvõimu komisjoni koosseisu üle. Mulle andis see edukaks kujunenud algatus kinnitust selle kohta, et Euroopa Parlamendile on olulisem oma mõjutamisvõimalused täies mahus ära kasutada, selle asemel et puuduvate õiguste üle kurta.

Üht liiki üritused valmistasid mulle minu ametiajal erilist rõõmu. Oma avakõnes olin andnud lubaduse sõita liikmesriikide eri piirkondadesse ja soovi korral ka kolleegide valimisringkondadesse. Mul osutus võimalikuks neljakümnel korral oma lubadust täita. Ja ennäe: kodanike toetus Euroopa ühendamisele on piirkondades tihtilugu suurem, kui mõned poliitilised manöövrid pealinnades seda oletada lubavad.

Klaus Hänsch

1997

16. JAANUAR 1995
KLAUS HÄNSCH VÕTAB
VASTU 59 UUT EUROOPA
PARLAMENDI LIIGET KOLMEST
UUEST EUROOPA LIIDU
LIIKMESRIIGIST – SOOMEST,
AUSTRIAST JA ROOTSIST.

1997

JOSÉ MARÍA GIL-ROBLES

JAANUAR 1997 – JUULI 1999

Minu sündmuste- ja juhtumusterohket ametiaega ei ole lihtne kokku võtta. Nii mõnedki mälestused tekitavad siiani emotsioone. Näiteks Hispaania kuningapaari või Franco-vastase opositsiooni raskete aastate aegse sõbra Rafael Caldera visiit. Või minu pereliikmete ja lähedaste sõprade kohalviibimine minu valimise päeval. Kuid olulised ei ole minu tunded, vaid Euroopa ja Euroopa Parlamendi tuleviku jaoks olulised sündmused.

Sellest vaatenurgast tahan kõigepealt esile tõsta läbirääkimised Amsterdamis lepingu üle. Oma ametiaja esimese viie kuu vältel seadsin endale ülesandeks jätkata oma eelkäija Klaus Hänschi tööd, külastades 14 liikmesriigi valitsusjuhti. See oli füüsiliselt kurnav, kuid võimaldas mul esitada mitteametlikul tippkohtumisel Noordwijjkis Euroopa Parlamendi seisukoha, mille riigipead ja valitsusjuhid positiivselt vastu võtsid ning mis võimaldas ümmikusse jooksnud läbirääkimisi jätkata. Tuleb rõhutada, et tegin pidevalt tihedat koostööd eesistujariigi Madalmaadega ning selle koostöö ja järjekindluse tulemusena tugevdati Amsterdamis nii Euroopa Parlamendi positsiooni kui ka demokraatiat.

Teine oluline hetk, mida tahaksin esile tõsta, oli Euroopa Parlamendi heakskiidu andmine euro kasutuselevõtmisele esimeses üheteistkümnemes liikmesriigis. See leidis aset pidulikul istungil, mida meedia laialdaselt kajastas. Samal päeval, 2. mail 1998. aastal nimetas Euroopa Ülemkogu pärast pikki ja pingelisi läbirääkimisi ametisse Euroopa Keskpanka esimese presidendi. Parlamendi ülesanne oli kaaluda esitatud kandidaadi sobilikkust ning parlament kasutas hr Duisenbergi nõrgenenud positsiooni (mis tulenes raskustest tema ametisse nimetamisel) selleks, et tagada parlamendi antud toetuse vääriline hindamine ja saavutada kompromissina äsja ametisse nimetatud presidendi kohustus anda panga tegevusest regulaarselt parlamendile aru.

Nii hr Duisenberg kui ka hiljem hr Trichet on seda kohustust täpselt täitnud ning see on võimaldanud parlamendil Euroopa Keskpanka tegevust kontrollida, austades samas täielikult panga sõltumatust.

Vaadates neid sündmusi kümme aastat hiljem, võib tõdeda, et ennustajad eksisid taas kord. Kompromiss ei ole kunagi ideaalne lahendus, kuid antud hetkel – nagu ka muudel Euroopa integratsiooni rasketel etappidel – võimaldas see edasi liikuda. Tulemused on kõigile näha: Euroopa Keskpangal on olnud kaks suurepärast presidenti, kes on edukalt kaitsnud panga sõltumatust ja tulemuslikkust, ning euro on kujunenud juhtivaks valuutaks, mida eurooplased peavad oma vääringuks – ainsaks Euroopa vääringuks.

Kolmas otsustava tähtsusega hetk, mida tuleb rõhutada, oli parlamendi otsus kasutada oma õigust kontrollida komisjoni tegevust – otsus, mis tõi kaasa komisjoni tagasiastumise. Arvestades sõprust ja ideoloogilist lähedust Jacques Santeri ning komisjoni teiste liikmete, eriti Marcelino Orejaga, oli minu jaoks tegemist pingelise ja eriti raske protsessiga. Kuid Euroopa Parlamendi tuleviku jaoks oli see otsustav hetk.

Alates Maastrichti lepingust on komisjon pidanud võitma parlamendi usalduse. Santer ise tunnistas seda oma ametisseastumise kõnes. Sellegipoolest valitses tol ajal komisjonis veendumus, et komisjon peaks olema sõltumatu mitte ainult riiklikest huvidest, vaid ka parlamendist.

Selle juhtumi esimene tagajärg seisneb selles, et komisjon ei saa end seada vastasseisu parlamendiga, kelle usaldust ta igal ajal vajab. Hr Prodi nägi seda selgelt ja saavutas parlamendiga kokkuleppe, mis võimaldab parlamendil nõuda usalduse kaotanud voliniku tagasiastumist. Ka hr Barroso jätkas sama suunda hr Buttiglionega seotud vahejuhtumi ajal. Nii võib seda pidada otsustavaks etapiks parlamentaarse süsteemi arengus.

Teine tagajärg oli see, et komisjon viis läbi põhjaliku sisereformi, et tugevdada kontrollimehhanisme, mida nõudis sõltumatute ekspertide komisjon ning mis on lõpptulemusena olnud kasulik Euroopa kodanike jaoks.

Kolmas, vähem tuntud tagajärg on minu meelest niisama ilmne ja puudutab eesmärki muuta komisjon vaid nõukogu tehniliseks sekretariaadiks, mida on korduvalt esitanud need, kes sooviksid taandada Euroopa Liidu üksnes valitsustevaheliseks organisatsiooniks. See eesmärk on nüüdseks kõrvale jäetud. Institutsioon, mille volitused toetuvad parlamendi usaldusele, ei ole ega saa olla vaid tehniline organ. Tegemist on poliitilise organiga, millele parlamendi antud häälteenamus annab hiigelsuure potentsiaalse jõu – kui seda jõudu muidugi soovitakse kasutada.

Parlamendi usaldusel tuginev täidesaatev võim võib tähendada kas poliitilist liidrirolli või marionetti – see sõltub komisjoni liikmete tahtest ja otsusekindlusest.

Ning komisjoni tagasiastumisest tulenenud neljas, tuleviku seisukohast väga tähtis tagajärg on see, et umbusaldusavalduse läbiminekuks vajalikust kahekolmandikulisest häälteenamusest ei piisa komisjoni ametispüsimiseks, kui on kaotatud parlamendi lihtenamuse usaldus. Kahekolmandikuline häälteenamus on anakronism, jäänuk ajast, mil komisjoni nimetasid ametisse ainult liikmesriikide valitsused. Alates hetkest, mil komisjoni ametissenimetamiseks on vajalik parlamendi enamuse toetus, peab usalduse kaotamine kaasa tooma komisjoni ametiaja lõppemise, isegi kui seda väljendatakse lihthäälteenamusega, mitte kahekolmandikulise häälteenamusega.

Minu ametiaeg ei piirdunud muidugi ainult nende oluliste hetkedega, vaid sisaldas ka palju muud olulist:

- parlamendi suhted nende kaheteistkümne riigiga, kes on nüüdseks Euroopa Liiduga ühinenud;
- ELi – Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee töö käivitamine;
- visiidid Euroopa Liidu liikmesriikidesse, Venemaale, Venezuelasse, Tšiilisse, Argentinasse, Uruguaysse, Mehhikosse, Guatemalasse ja Hondurasesse;
- parlamendi sisemõõtmest tuleb märkida Brüsseli hoonete ehituse lõpetamist ja nende avamist, Strasbourgi hoone ehituse lõpetamist ning parlamendi administratsiooni kõrgemate tasemetega uuendamist.

Samuti tuleks mainida läbirääkimisi finantsperspektiivi üle aastateks 1999–2006, mis olid eriti keerukad, pettustevastase ameti OLAF käivitamist ja läbirääkimiste alustamist parlamendiliikmete põhimääruse üle (mille lisamine Amsterdami lepingusse oli minu kindel tahe).

Lõpetuseks mainigem püüdeid (mis ei olnud aga edukad) saavutada Euroopa Liidu sekkumine, et vältida genotsiidi Kosovos.

Kuid praegu ei ole sobilik hetk detailidesse laskumiseks, vaid selleks, et tänada abi ja koostöö eest kolleege parlamendiliikmeid ning kõiki parlamendi administratsiooni ja minu kabineti töötajaid. Nendeta ei oleks ma suutnud midagi saavutada.

José María Gil-Robles Gil-Delgado

1999

MAI 1998
EUROOPA PARLAMENT KIIDAB
HEAKS EURO KASUTUSELEVÕTMISE,
ESIPLAANIL JOSÉ MARÍA GIL-
ROBLES KOOS JACQUES SANTERI,
KARL VON WOGAU JA DOUG
HENDERSONIGA.

1999

NICOLE FONTAINE

JUULI 1999 – JAANUAR 2002

Iga Euroopa Parlamendi president valitakse tavakohaselt kahe ja poole aastaseks lühikeseks ametiajaks. Ametikohustusi täitma asudes teab ta, et on vaid üks lüli järjepidevuse ahelas, kes lahkudes jätab oma järeltulijatele pooleliolevad tööd, mis on tema ajal alustatud, ning et tema isikus, rahvuslik päritolu, poliitilised vaated ega sisemised veendumused ei saa olla kõrgemal nõuetest, mida eeldavad pluralism ja kõivõimalikud eripärad, mis on iseloomulikud sellele maailmas ainulaadsele parlamentaarsele institutsioonile.

Ma õnnitlen praegust presidenti Hans-Gert Pötteringi, et ta tuli heale mõttele koostada käesolev raamat, mis illustreerib seda järjepidevust.

Mul oli õnn olla president kahe sajandi vahelisel ajajärgul 1999. aasta juulist kuni 2002. aasta jaanuarini. Minu ametiaja kesksel kohal olid harmooniliste suhete taastamine komisjoniga pärast Jacques Santeri meeskonna draamatilist tagasiastumist; 2004. aasta suure laienemise ettevalmistamine, mis sai võimalikuks Nice'i lepinguga, ehkki see ei olnud täiuslik; õnnestunud üleminek eurole, mille võttis kasutusele enamik liikmesriike; tänu põhiõiguste harta vastuvõtmisele oluliselt tõusnud teadlikkus väärtustest, mis ühendavad maailmajagu, kus elab 500 miljonit eurooplast; kogu maailma raputanud 11. septembri terroristlikud rünnakud.

Ma ei ole loomulikult unustanud sel perioodil õigusloome alal tehtud suure töö tähtsust, kuid see on peaaesjalikult kogu parlamendi teene, kes saavutas oma demokraatliku küpsuse tänu liikmete järjest suuremale kompetentsusele, parlamendi töö praktilisele korraldusele ning uutele volitustele, eelkõige kaasotsustamise valdkonnas, mis talle anti hiljutiste lepingutega.

Mis puutub konkreetselt Euroopa Parlamendi ametnikesse ning laiemalt parlamendiliikmete assistentidesse, siis ei tea ma ühtki teist sarnast suurt poliitilist institutsiooni, kus viisakus, austus teise inimese vastu, kes on erinev, vastutulelikkus, seotus ühise eesmärgiga, mis domineerib rahvusliku või poliitilise kuuluvuse üle, on nii suured, käegakatsutavad ning ajas püsivad.

Nagu ka minu eelkäijad, püüdsin ma oma ametiajal saavutada seda, et Euroopa Parlamenti tajutaks Euroopa Liidus ning mujal maailmas peale kaasseadusandja rolli ka universaalsete väärtuste ja solidaarsuse, st inimeste lootuste olulise häälekandjana peaaegu poole miljardi inimese jaoks.

Alates 1984. aastast, mil mind esimest korda Euroopa Parlamendi liikmeks valiti, olen oma poliitiliseks kohustuseks ELis seadnud ühe lähenemisviisi kaudu kahe eesmärgi saavutamise: ühelt poolt kujundada kõikidele selline liit, kus rahu ja jõukus oleksid pöördumatud, tehes seda koostöös kõikide nende riikide ja nende Euroopa rahvastega, kes seda soovivad, ning teisalt anda oma panus sellesse, et kujunemisjärgus Euroopa Liitu toetaks ning – ma ei pelga seda öelda – armastaks kõik need, kes ootavad, et see oleks midagi enam kui pelgalt sisepiirideta turg. Seda lähenemisviisi järgisin kogu oma ametiaja jooksul, ehkki ma oleks loomulikult soovinud korda saata enamat ning teha seda paremini.

Sellest vaatepunktist lähtudes on olnud palju emotsionaalseid ja meeldejäävaid hetki.

Meenuvad kaks Guinea noorukit, kes vahetult paar päeva pärast minu ametisseastumist leiti surnuks külmununa Conakryst saabunud lennuki telikuluugist Pariisi Roissy lennujaamas, kelle unistus Euroopast oli nii suur, et nad selle tõttu surid, ning kes mind mu tundeküllases kõnes mõtlema panid.

Meenub mu esimene visiit: tahtsin külastada Kosovot, mille rasked kannatused olid liiga kaua olnud meie kollektiivne häbiplekk.

Meenub Hispaanias Baskimaal valitsenud ETA mõrvarliku barbaarsuse avalik ja korduv hukkamõistmine. Küllastasin Hispaaniat seitse korda, et avaldada sellele lõhestatud maale Euroopa Parlamendi toetust.

Meenub Iisraeli parlamendi Knesseti esimehe Avraham Burgi ja Palestiina seadusandliku kogu esimehe Ahmed Corrie ühisvisiit. Kõned, millega nad 4. septembril 2000. aastal täiskogu ees esinesid, jätsid parlamendiliikmetele sügava mulje.

Need olid kahe teineteist austava ja hindava mehe kõned, kes soovisid oma maale kõigest südamest rahu. Ehkki järgnevatel nädalatel puhkes parlamendiliikmete suureks pettumuseks taas vägivaldane ning olukord muutus jälle ebakindlaks ja repressioonid algasid uuesti, avaldas nende kahe innustunud ja vabana mehe sõnum parlamendiliikmetele sügavat mõju: mõlemad toonitasid, et ootavad Euroopa Parlamendilt aktiivsemat osalemist rahuprotsessis.

Sellele ajaloolisele visiidile järgnes mõni aeg hiljem Sahharovi mõttevabaduse auhinna üleandmine ühele Palestiina isale, kelle poeg tapeti Iisraeli rünnaku käigus ning ühele Iisraeli emale, kelle tütar hukkus Palestiina atentaadis ja kelle kõne tõi pisarad silma paljudele parlamendiliikmetele.

Meenub minu paar kuud varem sooritatud visiit Iisraeli, Palestiinasse, Jordaaniasse ja Liibanoni, mis kandis sama eesmärki. Meenub sel puhul Jeruusalemmas Knesseti ees peetud kategoorilises sõnastuses kõne, mida ometigi ei võetud vastu vaenulikult.

Meenub esimene ülemaailmne parlamentidevaheline konverents Strasbourgis surmanuhtluse vastu, mille juhtimisel osales Euroopa Parlament.

Meenuvad „tänavalapsed“, nagu neid Aafrikas nimetatakse – viletsusse ja hooletusse jäetud, keda ma Ouagadougous külastasin.

Meenub väepealik Massoud, kelle ma kindral Morilloni abil ning esimeeste konverentsi toetusel Strasbourgi kutsusin ning kes oli esimest korda Euroopas. Ta tuli selleks, et paluda meilt abi rahu sõlmimiseks, mitte sõja pidamiseks. Ta tuli samuti parlamendiliikmeid hoiatama kogu piirkonda ähvardava «talibanistumise» ohu eest ning Talibani lähedaste sidemete eest Al-Qaeda terrorismiga. Ta avaldas parlamendile muljet oma terava mõistuse, karisma ning inimlike väärtuste sügava austusega.

Kutse, mille talle saatsin, oli poliitiline tunnustus kõige selle eest, mida see erakordne isiksus endast kujutas. Kutsega näitas parlament üles tahet anda omapoolne panus selleks, et talibanide usuhullusest ja mõrvarlikust hullumeelsusest räsitud Afganistanis valitseks jälle rahu ja vabadus. Euroopa Parlament oli ainus, kes ta ametlikult vastu võttis.

Neli kuud hiljem, 9. septembril 2001. aastal ta mõrvati ning 11. septembril sai maailm Maailma Kaubanduskeskuse tragöödia tõttu teadlikuks hirmutavast ohust, mis terrorismi tõttu rahvusvahelise üldsuse kohal lasub.

Väepealik Massoudi visiit parlamenti on jäänud Euroopa avalikkuse ning afgaani rahva mällu, kes ei unusta iial parlamendi toetust tema kangela-sele ning seega ka tema võitlusele.

Meenuvad kolm pealaest jalatallani hirmuäratava burkaga kaetud afgaani naist, keda ma samuti Strasbourgis vastu võtsin, et nad saaksid rääkida oma vangistusest.

Meenuvad pidulikud sõnavõttud ELi riigipeade ja valitsusjuhtide ees Euroopa Ülemkogu avaistungitel, eelkõige Lissabonis 2000. aastal peetud kõne, milles palusin, et majanduslik konkurents ei oleks džungel, kus ohverdatakse kõige väetimid.

Lõpuks meenub mu ametiajaga kaasnenud õigus kirjutada Nice'is 2001. aasta detsembris alla Euroopa Liidu põhiõiguste hartale, mille algatajaks oli parlament. Seda teksti kohendati ning sellele kirjutas uuesti alla Hans-Gert Pöttering 13. detsembril 2007. aastal, et sellel oleks Euroopa Liidu uues lepingus õiguslik jõud. See sündmus illustreerib eriti täendusrikkalt Euroopa Parlamendi presidentide tegevuse järjepidevust.

Nicole Fontaine

2002

5. APRILL 2001

NICOLE FONTAINE VÕTAB EUROOPA
PARLAMENDIS STRASBOURGIS VASTU
KOMANDÖR AHMED SHAH MASSOUDI, KES
KÜLASTAB ESIMEST KORDA EUROOPAT.

2002

PAT COX

JAANUAR 2002 – JUULI 2004

Euroopa Parlamendi presidendi tööülesandeid on lihtsam kirjeldada kui täita. Kui mu sõber ning endine kolleeg ja ametijärglane president Hans-Gert Pöttering palus mul parlamendi viiekümnenda aastapäeva puhul meenutada oma ametiaja olulisi hetki, siis võin tagasi vaadates ütelda, et neid oli palju. Kui heitsin uuesti pilgu kõnele, mille pidasin oma ametiaja lõpus, tuli mulle meelde presidendameti pingelisus. Sellegipoolest lõi mu süda kogu selle aja kindlas rütmis. Kõik algas aastal, mil mind valiti Euroopa Parlamenti. Siis ei osanud ma veel ette näha ega isegi ette kujutada, et mulle langeb osaks au saada Euroopa Parlamendi presidendiks. 1989. aasta oli eriline aasta, annus mirabilis.

Kesk- ja Ida-Euroopas elavatele inimestele tähendas see aasta uut algust. Kui Berliini müür 9. novembril 1989. aastal langes, vallandus aastakümneid kestnud vabadusiha. See kandis endas 1956. aastal Budapesti tänavatel toimunud sündmuste kaja ning Solidarnosci vaprat kümnendipikkust võitlust Poolas. Selles vabadusihas kajastusid Praha sametrevolutsioon ja Balti riikide laulvad revolutsioonid. See viis lõpuks Nõukogude Liidu lagunemiseni ja Saksamaa taasühinemiseni. Berliinis novembrikuus toimunud sündmused mõjusid värsket tuulepuhanguna. Ma olin olnud Euroopa Parlamendi liige vaid paar kuud, kui sain sisse hingata seda uimastavat muutusi täis õhku. 2002. aastal, kui mul oli au hakata täitma Euroopa Parlamendi presidendi ametikohustusi, olid need riigid ja rahvad jõudnud ELiga ühinemise arenguteel otsustava hetkeni. Minu ametiaja läbiv poliitiline prioriteet ja kirglik eesmärk oli ühendada

ühiste väärtuste ja jõukuse jagamise eesmärgil Euroopa, mida oli killustanud ajaloo rõhuv raskus, mitte vaba tahe.

Euroopa Parlamendi liikmetena tegime selleks palju tööd. Euroopa Parlament aitas väliskomisjoni ja selle raportööride pühendunud töö abil, parlamendi delegatsioonide ja fraktsioonide tegevuse abil ning juhatuse ja esimeeste konverentsi toetusel keskenduda mitte ainult ühenduse õigustiku vältimatule ja monotoonsele arutelule, vaid juhtida tähelepanu ka toimuva protsessi olulisusele. Me kasutasime eesmärgi saavutamiseks elavat parlamentaarset poliitikat.

Me aitasime kaasa vajalike kompromisside tegemisele Euroopa institutsioonides, liikmes- ja kandidaatriikides ning nende vahel. Me jõudsime kokkuleppele eelarve- ja finantsküsimumustes, et selline ajalooline muutus saaks võimalikuks. Püüdsime erutustunnet toimuva üle viia ka üldsuseni. Kiitsime heaks ühinemislepingu, mis oli hädavajalik eeltingimus selle vastuvõtmiseks riikide parlamentide poolt. Me tegime kõik, mida pidime, ja rohkemgi veel.

Kandidaatriikides toimus samal ajal ainulaadne kahekordne muutus, kuna nad liikusid kommunismist turumajandusele ning Euroopa Liidu liikmesuse poole. Nende juhtidel ja parlamendiliikmetel lasus suur vastutuskoozem. Poliitilise solidaarsuse ülesnäitamiseks enne ühinemist kutsus Euroopa Parlament kõikide kandidaatriikide parlamentidest nende

liikmeid oma tööd vaatlema. Kohtusime esimest korda 2002. aasta novembris Strasbourgis enne detsembrikuist Kopenhaageni tippkohtumist, millest sai oluline verstapost. Märkisime, et see annaks Euroopa Parlamendile võimaluse harjuda Euroopa uue poliitilise ja kultuurilise mitmekesisusega ning võimaldaks meil pühenduda vastastikuse mõistmise ja poliitilise suhtluse protsessile. See oli varane investeering vajalikku suhete loomisesse isiklikul, poliitilisel ja institutsioonilisel pinnal ning harjutamine tulevikuks.

Nimetatud arutelu sissejuhatuseks ütlesin: „Poliitikutena võlgne me ajaloole kogu mandrit hõlmava lepitamise ja parandamise protsessi eduka lõpuni viimise. Euroopa Parlamendi liikmetena on meie ülesandeks näidata teed ja võita rahva poolehoid nii liikmes- kui ka kandidaatriikides. Mitte ükski suhtekorraldus- või teavituskampaania ei asenda tõelist poliitikat, mis põhineb veendumusel ja mõistusel. Poliitikutel on nüüd aeg laienemisploaanid ettevalmistustöö teinud asjatundjatelt üle võtta.”

9. aprillil 2003. aastal toimunud ajaloolisel hääletusel võttis parlament vastu resolutsiooni laienemisläbirääkimiste lõpetamise kohta Kopenhaagenis ning andis ametliku nõusoleku läbirääkimised lõpetanud kümne riigi ühinemistaotlusele. Nõnda sai ühinemislepingule alla kirjutada vaid paar päeva hiljem selleks korraldatud tseremoonial Ateenas. Seal kutsutigi esimest korda ajaloos kõikide kandidaatriikide parlamen-

tide liikmeid osalema korrapäraselt Euroopa Parlamendi töös alates 1. maist 2003 kuni ühinemise täieliku lõpule viimiseni. Laienemisprotsess muutus aga kaugemale arenedes üha kõikehõlmavamaks ja pöördumatumaks. Kogu kõnealuse aja vältel toimis Euroopa Parlament nii sisuliselt kui ka ajaliselt juhina, ning mitte ainult sündmuste pealtvaatajana.

Tundsin liri eurooplasena suurt uhkust, et uue 25-liikmelise Euroopa Liidu ametlikku sündi tähistati Iirimaa eduka eesistumise ajal 1. mail 2004. aastal Dublinis. Kuid Euroopa Parlamendi presidendina soovisin kohusetundest lähtudes, et seda tehtaks parlamendis Strasbourgis enne Euroopa Parlamendi valimisi juunikuus, et rõhutada parlamendi olulisust Euroopa poliitilisel areenil. Kuigi seda võimalust arutati parlamendis mitu kuud varem, kokkulepet siiski ei saavutatud, kuna kõnealusel nädalavahe-
tusel toimusid maipüha pidustused ning valimistega seotud üritused. Nõnda tähistas Euroopa Parlament uue ajastu algust 3. mail 2004. aastal Strasbourgis.

Euroopa Parlamendi sissekäigu ees Strasbourgis seisid kuusteist pikka lipuvarrast, kus kõrvuti Euroopa Liidu lipuga, mida kaunistavad kaksteist kullast tähte, lehvivad viieteistkümne liikmesriigi lipud. Kümne uue liikmesriigi lippude jaoks oli vaja kümmet uut lipuvarrast. Nende suuruse ja võimaliku hinna tõttu oleks vastavalt ELi õigusele tulnud korraldada avalik pakkumine. Selle oleks võinud võita kes tahes mis tahes riigist. Minu arvamus oli aga, et tähenduslikkuse järgimise eesmärgil pidanuks need

lipuvardad pärinema vaid ühest kohast, nimelt Gdanski laevatehasest. Mitu kuud varem olin ma Poola peaministri Lezek Milleriga arutanud võimaluse üle, et need lipuvardad kingiks meile Poola. Minu suureks rõõmuks oli peaminister sellega kohe nõus. Kui me tulime Strasbourgis kokku Euroopa Parlamendi 2004. aasta valimistele eelneval viimase istungjärgu esimesel õhtupoolikul, olid Gdanskist pärit Euroopale tehtud kingitus juba kohal: Lech Walesa, kelle moraalses vapruses ja meelekindluses kehastus vabadusvõitlus, ning ametiühingu Solidaarsus väärtus ja väärtused, mis lõpuks väljendusid selles ambitsioonikas ühinemises ja lipuvarrastes endis, mis sitkete ja vaikivate tunnistajatena ootasid, millal heisatakse liidu uusimate liikmesriikide lipud.

Nobeli kirjandusauhinna laureaat iiri poet Seamus Heaney on kirjutanud: „Päeval, mil saabuvad uustulnukad, tervitagem neid kui koju saabujaid.“ Selline see päev oligi. Koju jõudmise päev. 1989. aastal, kui ma asusin tööle Euroopa Parlamendi uue liikmena, tundus see olevat võimatu unistus, kuid nüüd oli see tõeks saanud ning mu kõrval seisis Lech Walesa ühendatud Euroopa eest peetava võitluse elava sümbolina. „Eesmärk on saavutatud,“ lausus ta, „Eelmise põlvkonna tahe on teoks saanud.“

Lihtne oleks ületähtsustada Euroopa Parlamendi või iseenda rolli selles erakordses sündmusteahelas. Mõõdutunde, poliitika ja institutsioonide keerukuse tundmise ning ajalootunnetuse tõttu jäägem siiski tagasihoidlikuks. Kui meid valiti otse Euroopa Parlamendi liikmeteks, täitsime me tegelikult oma kohust kaaseurooplaste ees. Meid kutsuti andma oma osa pärandi taastamisel ja meie mandri killustatud ajaloo raske koorma kergendamisel ning aitama sillutada teed uuele Euroopale. Seda me tegime. Me täitsime oma kohust. Vastupidiselt meile jääb selle täidetud kohuse pärand püsima ning peab ajale vastu.

Ma õnnitlen Euroopa Parlamendi presidenti selle algatuse puhul ning tänan osalemiskutse eest. Ma õnnitlen ka Euroopa Parlamenti, selle liikmeid ja töötajaid parlamendi viiekümnenda aastapäeva puhul ning soovin neile tulevikus kõike paremat. Nende edu on Euroopa edu.

Pat Cox

- „– Esimeeste konverentsi 90 kohtumist, kus arutati 669 päevakorrapunkti;
 – juhatuse 54 kohtumist, kus arutati 934 päevakorrapunkti;
 – 450 muud kohtumist Euroopa Parlamendis;
 – 334 kohtumist visiidil olevate tunnustatud isikute ja poliitikutega;
 – 16 riigijuhtide visiiti.

Esindasin teid Euroopa Ülemkogu 12 kohtumisel.

Väljaspool parlamenti, Brüsselit ja Strasbourgi olen teinud

- 203 visiiti
- 33 riiki, kaasa arvatud Euroopa Liidu liikmesriikidesse ja kandidaatriikidesse;
- 24 riigis kõnelesin riigi parlamendi täiskogu istungil.

Olen andnud üle 1000 intervjuu televisioonile ja muudele meediakanalitele Brüsselis ja Strasbourgis (236 intervjuud televisioonile ning 710 pressikonverentsi ja pressiteadet) ning samapalju intervjuusid 203 reisil teid esindades.

Olen täiskogu istungjärgul lisaks oma tavapärasele istungi juhataja kohustustele sõna võtnud veel 24 korral ning esindanud teid 113 olulise kõnega väljaspool. Minu kirjavahetus hõlmab ligikaudu 10 000 kirja ja toimikut.”

Ametiaja lõpukõne 5. mail 2004. aastal.

2004

3. MAI 2004
PAT COX VÕTAB
STRASBOURGIS VASTU
KÜMNE UUE LIIKMESRIIGI
PARLAMENTIDE ESIMEHED
JA LECH WAŁĘSA.

JOSEF BORRELL FONTELLES

JUULI 2004 – JAANUAR 2007

Euroopa Parlamendi presidendi ametikoht on privilegeeritud vaateplatvorm, kust saab jälgida Euroopa Liidu elu ja kõike globaliseerivas maailmas toimuvat, mis kajastub ka Euroopa Parlamendi töös.

Need 30 kuud olid täis ajaloolisi hetki, mis on seotud selliste teemadega nagu ELi laienemine, põhiseaduse lepingu tagasilükkamine ja alternatiivsete lahenduste otsimine, suhted nii lähi- kui kaugemate naabritega ning uued rände-, energia- ja terrorismiprobleemid. Seetõttu on Euroopa Parlamendi presidendina tegutsemine olnud minu poliitilise karjääri kõige huvitavam kogemus ja sellest kokkuvõtte tegemine ei ole kerge ülesanne.

Euroopa Parlament on ainuke ühenduse institutsioon, mille Euroopa kodanikud valivad otseselt valimistel ja mis seetõttu esindab demokraatia põhimõtet ELi institutsioonilises struktuuris. Kuigi Euroopa Parlamendil ei ole ikka veel kõiki parlamentaarsele kogule traditsiooniliselt kuuluvaid volitusi (näiteks maksustamise reguleerimisel), on tal olulised volitused õigusloome-, eelarve- ja kontrolliga seotud valdkondades. Euroopa Parlament kasutab oma volitusi laialdase konsensusliku poliitilise protsessi alusel, mis erineb radikaalselt riikide parlamentide tegutsemisviisist, kus valitsus ja opositsioon on põhimõtteliselt vastasseisus.

Erinevalt nõukogust, kus on esindatud ja üksteisele vastandatud liikmesriikide riiklikud huvid, esindab Euroopa Parlament Euroopa kodanike üldist huvi ja tema ülesanne on leida kõiki rahuldav lahendus ühenduse poliitika osas. Usun siiralt, et seda ülesannet on kuuenda koosseisu ajal tõeliselt hästi täidetud ja Euroopa Parlament on saavutanud poliitilise küpsuse.

Laienemine oli minu presidendiks oleku aja üks silmapaistvamaid märke. 20. juulil 2004. aastal asusin juhtima parlamenti, mille 732 liiget 25 riigist esindasid 163 poliitilist parteid ja kus oli kasutusel 20 ametlikku keelt. Kaks ja pool aastat hiljem, 1. jaanuaril 2007, kui Rumeenia ja Bulgaaria liitusid Euroopa Liiduga, oli liikmeid 785 ja ametlikke keeli koos iiri keelega 23.

Lisaks sellele oli 60% parlamendi liikmetest uued ja 168 liiget kümnest uuest liikmesriigist. Ka mina ise olin uustulnuk ja mul hakkas pea kergelt ringi käima, mõeldes sellele, kui keeruline on juhtida institutsiooni, mille tegevuse ulatus ja mõõtmed on muutunud, ja mis peab suutma ühendada varasemast palju heterogeensemaid poliitilisi kogemusi. Kuid laienenud Euroopa Parlament sooritas eksami hiilgavalt ja jätkas tegevust üllatavalt normaalselt tänu parlamendi teenistuste ja töötajate pingutus-

tele. Eriti tahaksin rõhutada endise peasekretäri Julian Priestley erakordselt suurt osa edu saavutamises.

Selle hiiglasliku struktuurilise muutuse kõrval kogesime eriti tähtsaid konkreetseid hetki. Võib-olla kõige olulisem nendest, vähemalt meedia tähelepanu järgi otsustades, oli Barroso komisjoni ametissenimetamise protsess ja kuulamised, mis viisid selleni, et ettepanek võeti tagasi, sest oli kindel, et Euroopa Parlament lükkab selle tagasi.

Selle protsessiga tugevdas Euroopa Parlament oma poliitilist rolli ja lakkas olemast n-ö paberist tiiger, mis ta paljude arvates oli, sest ta julges kasutada talle asutamislepingutega antud volitusi, põhjustamata vähimalgi määral kriisi Euroopa Liidu tegevuses.

Oli kristallselge, et volinikukandidaatide kuulamised ei olnud tühine formaalsus ja parlamendiliikmed ei tegutsenud liikmesriikide valitsuste juhiste kohaselt, nagu paljud olid arvanud. Barroso komisjoni esialgse koosseisu kinnitamise ettepaneku tagasilükkamise järel – kuigi tegelikult lükkati tagasi ainult üks esitatud kandidaat – ei peeta Euroopa Parlamenti enam mõttetuks jututoaks ega mokalaadaks.

Nagu ma siis ütlesin, ei või üldvalimistel valitavale institutsioonile anda volitusi ja samal ajal seada tingimuseks, et neid ei kasutata. Euroopa Parlament kasutas talle antud volitusi tavapärase demokraatlike tavade kohaselt ja selliselt saavutatud mõju on parlamendi positsiooni liidu institutsioonilises kolmnurgas tugevdanud.

Selle ajaloolise ja palju poleemikat tekitanud hetke kõrval pean mainima veel kaht hetke, millest üks on eriti pidulik ja positiivne, teine erakordselt kurb. Esimene oli põhiseaduse lepingu allkirjastamine Rooma Kapitooliumi Palazzo dei Conservatori Horatiuste ja Curatiuste saalis. Minul oli siis võimalus pöörduda Euroopa Parlamendi nimel kokku tulnud riigipeade ja valitsusjuhtide poole ning tuletada meelde ELi ülesehitamise teed, mis algas sarnase kohtumisega Roomas. Siis me muidugi veel ei teadnud, et Prantsusmaa ja Madalmaade referendumil lastakse leping põhja, ja nii oli see Euroopa poliitiliste ambitsioonide tipp hetk, mis tänaseks on kahjuks mõnevõrra väiksemaks muutunud.

Teine minu mällu kinnistunud hetk oli siis, kui ma pidin täiskogu istungil juulis 2005 teatama traagiliste tagajärgedega terrorirünnakutest Londonis, mis tõid jälle valusalt meelde Madridi rünnakud.

Poliitiliselt olulisi hetki oli teisigi, kuid ma ei saa siin kõiki loetleda. Seetõttu nimetan ainult mõned meeldejäävamad. ELi ja Venemaa tippkohtumise dinee, kus ma pidin minu kõrval istunud president Putinile ütleva, et Euroopa ei pea vahetama inimõigusi energiaga varustamise vastu. Minu kõned Jeruusalemmas Knessetis ja Ramallahis Palestiina Rahvuskogus, mille vahele jäi vaid paar tundi. Visiit Kairosse, kus ma juhatsin Euroopa – Vahemere piirkonna parlamentaarset assambleed, millest alates täitis Euroopa Parlament olulist vahendajarolli konfliktis, mille põhjustasid Taani karikatuurid Muhamedist.

Ja üsna ametiaja lõpus Euroopa Parlamenti ja Ladina-Ameerikat ühendava Eurolat parlamentaarse assamblee asutamine. Panin sellesse projekti palju energiat, kuigi aega oli vähe ja vastuseis üsnagi tugev. Jõudsin lühikest aega olla assamblee kaaspresident ja olen rahul, et suutsin suurendada Euroopa Parlamendi tähelepanu Ladina-Ameerikale.

Mul oli ka võimalik kogeda, kui suur roll on Euroopal maailmas tänu koostööprojektidele, mis ulatuvad Nigeri aladelt Kolumbia mägedeni, ja kui olulised on Euroopa rahuvalveoperatsioonid näiteks Liibanonis, mida ma külastasin vahetult pärast 2006. aasta suve pommitamisi, et kutsuda Liibanoni peaminister visiidile Euroopa Parlamenti.

Maailm ootab Euroopalt väga palju. Euroopa Parlament on püüdnud sellele nõudmisele vastu tulla parlamentaarse diplomaatia tugevdamisega. Näiteks on valimiste vaatlusmissioonid lähetatud 26 riiki, sealhulgas Ukrainasse, Palestiinasse, Afganistani, Kongosse ja Venezuelasse. Euroopa Parlamendist on saanud ka tähtis ülemaailmne kohtumispaik, mida on külastanud 15 riigipead Euroopa Liitu mittekuuluvatest riikidest, näiteks Evo Morales ja Mahmud Abbas.

Ma ei saa vaikides mööda minna suurest hulgast eelnõudest, mille vastuvõtmine on rõhutanud Euroopa Parlamendi rolli.

Näiteks keemilisi aineid käsitlev REACH direktiiv (tehniliselt üks kõige keerulisemaid õigusakte, mida parlament on menetlenud). Parlamendi esitatud muudatusettepanekutes tunnustati tööstuse vastutuse ja tarbijakaitse põhimõtet ning nende muudatusettepanekute abil õnnestus leida raskesti saavutatav tasakaal ettevaatuspõhimõtte ja konkurentsivõime vahel.

Euroopa Parlamendil oli otsustav roll, kui ta lükkas tagasi tarkvara patendide direktiivi (esimest korda lükkas parlament direktiivi ettepaneku tagasi kaasotsustamismenetluse teisel lugemisel), sadamateenuste direktiivi, mille komisjon võttis tervikuna tagasi, ja ennekõike teenuste liberali-

seerimist käsitleva nn Bolkesteini direktiivi, mis sünnitas Poola torumehe müüdi ja mida parlamendi menetluse käigus oluliselt muudeti.

Bolkesteini direktiivi menetlemisel kasutas Euroopa Parlament kaudselt õigusloomega seotud algatuste tegemise õigust, mis asutamislepinguga on reserveeritud komisjonile. Arvestades raskusi, millega nõukogu puutus kokku direktiivi muutmisel ja komisjoni suutmatust seda tagasi võtta, jäi parlamendi ülesandeks leida konsensus arvukate vastandlike huvide ning teksti ja selle paljude tõlgenduste vahel. See oli keeruline ülesanne, mille parlament edukalt täitis, hoides ära konflikti uute ja mõnede vanade liikmesriikide vahel.

Tervikuna näitas see õigusloomega seotud töö, et parlamendil on õnnestunud saavutada kokkuleppeid komisjoni õigusloomega seotud ettepanekute osas, milles ei olnud ehk kõige paremini arvesse võetud laienemisega seotud uut olukorda ja mis takerdusid nõukogusse. Olen isiklikult väga rahul sellega, kuidas täna tunnustatakse Euroopa Parlamendi uut, konstruktiivset ja tõhusat rolli.

Kõikidest ühenduse institutsioonidest on just parlament viimastel aastatel kõige rohkem täiustanud oma töömeetodeid ja saanud juurde poliitilist kaalu.

Parlamenti hinnatakse endisest rohkem Euroopa Ülemkogus, mille igal kohtumisel olen saanud võimaluse esineda parlamendi nimel ELi riigipeadele ja valitsusjuhtidele. Olen näinud, kuidas Euroopa Parlamendile pööratakse järjest rohkem tähelepanu ja teda kutsutakse järjest sagedamini ülemkogu tööst osa võtma.

Samuti on tugevnenud Euroopa Parlamendile iseloomulik omadus kaitsta demokraatlikke väärtusi ja inimõigusi. See on põhiküsimus Euroopa Parlamendi suhetes teiste riikidega. Pidasin seda meeles kõikide ametlike visiitide ajal, isegi keerulistes olukordades.

Lisaks sellele tegi Euroopa Parlament tähtsaid algatusi, näiteks moodustas LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoni, tuletades liikmesriikidele meelde, kui oluline on kaitsta liidu aluseks olevaid demokraatlikke väärtusi.

Kolmekümne kuu kogemuste põhjal usun, et Euroopa Parlament – Euroopa esindusdemokraatia sümbol ja arengujärgus riigiülese demokraatia esindaja – peab ka edaspidi oma töömeetodeid täiustama, et anda Euroopa integratsiooniprotsessile uut hoogu.

Me ei saa Euroopa ühendamisel edasi minna, kui me ei kaasa oma kodanikke, mis tähendab riikide parlamentide suuremat osalust ja Euroopa Parlamendi suuremat juhtrolli.

Josep Borrell Fontelles

2007

15. JAANUAR 2007
JOSEP BORRELL VÕTAB
TÄISKOGUL VASTU
18 BULGAARIAT JA
35 RUMEENIAT ESINDAVAT
EUROOPA PARLAMENDI
LIIGET.

GRAAFIKA: Artitude www.artitude.be

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus
Trükitud Belgias

FOTOD: Euroopa Parlament

© Euroopa ühendused, 2008

